

K 240

NAKLADATEL JOS. R. VILÍNEK V PRAZE

J. R. Uhlíř

11760722

1295697

40

arta Olmerová...

Vilém Zeman pamatoval se na ni již ze dnů svého dětství jako na hez-
kou a milou blondýnu, s níž stýkal se občas,
jako se stýkáme s širokým kruhem rodinných
známých. Libila se mu, ale zdála se mu trochu
již dospělou, velikou dámou, a sám připadal
si (a snad i ji) ještě příliš studentem, naivním
hochem, jakkoli se věkem mnoho nerůznili.
Bavívali se často spolu, škádli, smáli, pohně-
vali... Jmenovala se vlastně Marta Pluhařova.
Když se vdala, odjela ve květu mládí a krásy
se svým mužem, místodržitelským radou Ol-
merem, starým, usedlým člověkem, někam do
severovýchodních Čech a psala odtamtud málo
a stále řidčeji. Tak přešla léta, v nichž téměř
na ni zapomněl. Před půl rokem ovdověla.
O tom zaslechl jen čirou náhodou.

A dnes, dnes se s ní opět setkal —

Je ve smutku, skříblá, elegantní, zajímavá, veselá, plná ještě divů svéžesti. Když ho vyzvala, aby ji doprovodil k příbuzným, k nimž byla pozvána na svačnu, šel rád. Tenkrát ještě v jejích očích dítě, stál dusa před ní dospělý muž. A jak již tak býval při podobných setkáních, že se mnoho vzpomíná a jednotlivé kapitoly života znova kontrolují, skončila určitou vzpomínku prostou sice, ale jak se zdálo, velmi ji zajímavější olázkou: Proč se nežení?

Usmál se. Vskutku, dosud na nic podobného ani nepomyslel. Nic mu neselžilo, stačí si sám, je spokojen, a to, co slyší od svých známých vypravovatí o půvabech a slastech manželského života, nenapřilhuje ho věrně zvědavostí. Ostatně, má-li se přiznat, protiví se mu to věčně stejné citové u žen, tak mělké u všech a směřující skoro vždy jen k tomu jedinému a hodně praktickému. A pak — pak, ženy měly ho dosud vždy samy rády, řekly i napsaly mu to již tolikrát. A to je, co mu tak trochu otrávil čistou, blouznivou touhu po ženě, takový nějaký ideál lásky... Nestojí o taková vyznání. Sám se chce zamilovat a třeba i trpět —

Což je vůbec možno, diví se Marta, aby se ženy a zvláště dívky takhle prozrazovaly

a zapomínaly? Je jí až stydno, pomysli-li na to —

Im, bože! A Zeman směje se znovu. Všecko je teď v světě na ruby. Ženy chtějí mít i tu stejná práva s muži a zapomínají, že lidská srdce jsou přec jen různě stvořena. A tak se to mstí. Muži utíkají před vyznáním žen...

Kráčejí podle sebe, a jejich slova i myšlenky přibarvují se intimitou a srdečností. Vzpomínají na svá dětská léta, na své rodiče, přátele a smějí se mnohým pošetilostem vlastního života, připadajícím jim teď tak hrozně cizími, jako by ani nikdy neprošli jejich duši. Povídají, rozumějí si již dobře. Občas proklouzne v běžném hovoru i kus nejpříumnější zpovědi. V těch chvílích slova zdají se chvát přímo ze srdce. Tak na příklad ona, Marta! Jak přitlačena byla ke zdí se všemi svými city i touhami po celý čas svého manželství!... Nenžila nic, pranic — To nebyl život, o jakém vždy snila. Věří jí? Jakkoli tichá a trpělivá! Ne, ne, toho nikdo nepochopí, jakým očistcem může projít leckdy duše člověka! Teď teprv cítí, že smí také dýchat. Všecko v ní volá a bouří po novém životě, tak jiném, ach, tak jiném, než byl tam ten — Ale nemůže s ním o všem tak zpří-

ma a upřímně mluvit, jak by si přála. Snad by jí to měl za zlé, odsoudil by ji brzy, a pak jsou mu asi hrozně lhostejny takové zkušenosti mladé, ovdovělé ženy...

A Marta tajně se strany pozoruje bledou jeho tvář. Vilém kráčí podle ní se svěšenou hlavou, jako by vážně a pozorně přemýšlel o všem, čeho se dovidá. Poznenáhla se však jeho rty kříví v ironický úsměv a obočí povytahují v rozmarlném a žertovném téměř údivu. Ale ona nedává se zmásti ve své sdílnosti.

Ach, ty zimy venku jsou tak pustý a příšerný! Nemá nikoho, s kým by promluvila, vše kolem je tak všední, prázdné, ztrnulé a k zblbnutí maloměstské. Těch několik čajových večírků ji nezachrání. Obvykle bývá to pak vždy horší. Ale lidé tam venku mají ji rádi, opravdu, až nezasloužené rádi. Jediné ji mrzí, že nikdo z nich netuší, jak se za ten půl roku změnila, co děje se v její duši a v její myslí. Stále na ni pohlížejí tak, jak uvykli za jejího manželství, jen tak ji znají, jinou nechtějí. Knihy, knihy, těmi se opojují, ty dávají aspoň trochu zapomenouti! Tak ráda si zamudruje. Miluje-li také on takové chvílky?

Poprechává slabě. Jdou zvolna Václavským náměstím, zastavují se vždy na chvíli a za řeči

divají se dlouho a pátravě sobě do očí. Ona má jasné, čisté, modré oči, tenké rty a svěží, mladistvou dosud pleť se světlým, jemným rhinýřím. Je vzrušena a její tvář prozrazuje, jak ji blaží toto setkání, jak ráda takto hovoří. Přecházejí jízdní dráhu, vracejí se, potuluji sem a tam, a jí nechce se do společnosti, na kávu. Ne, opravdu, má z toho strach!

Touží se trochu vymluvit, okřát. Pak, až se zas vrátí domů, tam do toho svého hodného městečka, bude zas na dlouho po všem. Ba věru, raději by teď šla s ním na procházku, jak si přeje, — ale dnes již je to nemožno, slíbila svou návštěvu, čekají ji...

Má stále cos na rtech, s prazvláštním úsměvem vysloví vždy nějakou slabiku, začátek věty a zarazí se, ne, ne...

Stojí spolu dlouho před domem, kam je pozvána, a nedovedou skončit.

Má-li něco ke čtení? Co čte, a seznam ahy jí napsal všech knih, které ho zajímají, které jsou jeho miláčky. Ráda by poznala jeho vkus. Četl-li Humboldtovy „Listy přítelkyni“? Ne? Půjčí mu je! Nebo Drachmannovy „Psance“? Garborga, Hamsuna? Ach, toho zbožňuje.

Je chvílemi bledá a chvílemi zaplácne celý její obličej horečnou červení.

Smlouvají nenápadně a téměř mimoděk schůzku na zítřek. Oba jsou plni rozpaků, jako by se navzájem vinili ze slabosti. Stojí spolu ještě drahnou dohn a rozprávějí mnoho o životě, štěstí, touze, duši, srdci a přec-měle o všem krásném blouznění.

Konečně se rozcházejí. Je vidět, jak nerada se loučí. Sám ji již vyzval, ahy si pospíšila, nežli bude na kávě tlustý škraloup—

Zasmála se a zmizela.

Druhého dne přišla, jak si byli umluvíli. Vilém očekával ji již netrpělivě. Bylo nevůlné říjnové odpoledne. Sedivě mraky visely nad městem a chvílemi přšelo. Takový ponurý, tesklivý den.

Vběhla k němu všechna zkřehlá chladem a ošlehaná ve tváři studeným větříkem.

Když ji pomohl z kabátku, stanula uprostřed pokoje a dlouho, mlčky, ale s netajeným vzrušením rozhlížela se malou jeho svatyní. Bože, jak to tu má hezké, tak umělecky vkusně, útulně a hřejivě všechno zařízeno. A těch obrazů, knih, iuu, ovšem! Takhle by chtěla také bydlet, ale kdež ona a něco takového... Překvapená a šťastná prohlíží si z blízka jednotlivé předměty, ptá se na to a ono, a její radost neběře konce. A ten starodávný, vykládaný nábytek! Odkud to všechno jen má?!

Postavil samovar a připravil liligránský, mišeňský přibor. Musí se trochu zahřát, ano, to zatím je to hlavní, pak snad se jí tu u něho bude líbit ještě líp! Nabízí jí lenošku, starou, velikou lenošku a přistavuje nízkou stoličku pod její nohy, aby tu seděla jako královna na trůně. Tak, a teď, nežli bude čaj hotov, usedne proti ní, a budou si povídat.

Jak se po včerejším šťastném jich setkání vyspala, kde chodila dnes dopoledne, a jak se jí vůbec po tak dlouhém čase líbí zase jednou Praha?

Nu, a ona vypravuje, zpovídá se z každého kroku, z každého dojmu a nepřestává ho ujišťovati, jak vděčí té prazvláštní náhodě, že se hned v první den setkala právě s ním, s druhem svého mládí a tak dobrým přítelem, před nímž nechce mít tajemství a k němuž cítí, opravdu, to je to nejpodivuhodnější, že k němu cítí tolik důvěry. Ostatně nemá v celé Praze již téměř nikoho z bývalých přátel. Nepatrná ta hrstka velmi vzdálených příbuzných, které již navštívila, nebo snad ještě navštíví, je jí zcela lhostejna a neznámená pro ni leč trýzeň nejmutnějších formalit a mnohdy nejnudnějších, nejtrapnějších chvílí. To přece chápe! Ale on, — ne, nedovede mu ani říci, jak je tomu ráda, že se

opět shledávají! Zdá se jí, jako by se vracela do dětských i dívčích svých let. Škádli se tak trochu navzájem, hráli si, smáli se i hněvali spolu, pamatuje se přece na to? Ach, kde jsou všechny ty časy! Zajímalo by ji nesmírně, kdyby jí dnes řekl, ale upřímně, poctivě, co si vždy o ní myslil, jakou se mu zdála tehdy, kdy ještě chodívala k nim, k jeho rodičům! Byla ztřeštěná leckdy, že? Jako vítr, samá horečka, věčný zmatek a blouznění. Měla takové nápady vždycky, bože, takové divné nápady! Ale ona pamatuje se dobře, jaký byl tenkrát nasmělý, stydlivý hoch... A zamračený, takový ztlachtý, vážný — Ovšem, měl hlavu plnou latiny, řečtiny a aritmetických vzorců a pak, nemýlili-li se, říkal, že bude knězem a nikdy se nezamiluje...

Vilém se usmívá. Její vzpomínky lichotí a tajně rozradostňují. Hle, myslí si, všimla si mne víc, nežli jsem tušil. Ano, ano, všemu je tak, jak právě vzpomněla. Vskutku, chtěl býti knězem, i mše doma sloužil při malém oltáři, na májové pobožnosti chodil, na roráty, modlil se, — ale tomu již je tak dávno! Tenkrát byl vůbec hodným chlapcem. Po maturitě však brzy vystřízlivěl — Již ani dobře neví, jak se vše kolem něho i v něm náhle změnilo. Teď je z něho učiněný nezna-

boh, — nevěří v nic, leda tak občas, a to jen na chvíli, nějakému tomu páru krásných očí pro jejich smutek či vášeň... Zvrhl se, nezbylo v něm nic z té bývalé snivé zádumčivosti, blouznivosti a naivnosti, stal se lehkomyslným člověkem, především však praktickým sobcem. Ale proto se ho ještě nemusí bát...

Marta utkvěla na něm rozpačitým pohledem. Nebylo jí jasno, bylo-li vše, co řekl, míněno vážně, či z rozmaru a koketnosti. Teprve po chvíli odvažuje se znova vyuniti na něm dojem, jakým tehdy na něho působil.

A co ona, jakou se mu zdála, jakou mu tenkrát připadala?!

Vilém se zamyslí a praví:

„Snad je to směšné, ale, mám-li mluvit pravdu, musím se přiznat, že jsem vás vlastně nenáviděl od chvíle, kdy jste mne jednou uvítala slovy: nu, což, pane faráři?! Vše, co bylo společenského, přátelského kdysi mezi námi, rázem vychladlo. Byl jsem přesvědčen, že jste mne touto otázkou chtěla nějak zdětinštit, ukázat se vyspělejší, rozumnější, cítil jsem se zkrátka zahanben. Nepřemýšlel jsem nikdy vážněji o vás, všechny vaše divčí touhy i sklony zůstaly mi utajeny, a podivno, tehdy právě, kdy jsem se domníval,

že jste mi ublížila, všiml jsem si, že máte zlatově světlé vlasy, modré oči, a ještě téhož večera pozoroval jsem dlouho vaše malé, něžné, bílé, nevýslovně bílé ruce. Usmyslil jsem si pevně, že všechny přátelské styky s vámi rozhodně přeruším, usuzoval jsem, že jste zlá i hloupá, hněval jsem se na vás, jak jen hoch tvrdošíjně na někoho zanevřít dovede. Vyhýbal jsem se vám, byl jsem šťasten, zaslechl-li jsem, že jste provedla to či ono nesprávného, a přece často v noci myslil jsem i snil o vašich bílých, něžných rukou —“

Ticho.

Voda v samovaru syčí a bublá, a po okenních tabulích jemně šumí déšť.

„Nenáviděl jste mne — nu, snad to bylo pravem. Jak jsem řekla, byla jsem tehdy ztřeštěnou holčinou... Ale nedivte se, jistě tím bylo vinno celé moje vychování — —“ podotkla teprve po chvíli Marta, poněkud vzrušená a s tklivým jakýms steskem v hlase.

Vilém se rozesmál. Snad by nebrala celou tu příhodu vážně?! Takový kluk, jakým tehdy byl! Ba, řekne jí víc a tomu se jistě i ona srdečně zasměje. Když se brzy potom vdala a odjela z Prahy, přes to, že ji tak strážlivě nenáviděl, často v tichu a o samotě, ve vzpomínkách na ni, plakal a dlouho nemohl

zapomenout na zlaté vlasy, modré oči a bílé její ruce. I verše psal na ni tenkrát, tak zoufale smutné, plné výčitek a bolesti. Skoda, že to všechno již zničil — chachá, jak by se tím teď pobavili. Jeho hlavou, srdcem i sny prochvέlo tehdy po prvé a náhle mládí, jako žhavý vítr, který pocuchal a spálil vše, co se tu střízlivě zelenalo a počínalo kvésti bez vinně a krásy. Celé dny dovedl tehdy vystáti u okna, čelo na studeném skle, v hrdle úzko a v očích vlhko. Podivně sladká mámivá tíseň vkrádala se mu do prsou, zneklidňovala jeho myšlenky, brala mu bezstarostné chvíle, a celý svět jako by mu pojednou chtěl ublížiti těžce a neodpuštitelně. Ba, ano, nemýli se, tenkrát jistě po prvé miloval —

Marta kloní jemně hlavu a naslouchá. Její oči jsou upřeny v jedno místo na podlaze vytrvale dlouho, a její tvář svítí v přímé přeněžnou blédostí.

A Vilém pokračuje. Prozrazuje na sebe upřímně vše, čím zabouřila mladá jeho léta, vyznává se ze svého nadšení, s jakým vrhl se na universitní studia, i jak těch později, po smrti svých rodičů, zanechal a žije teď jedině a cele svému závodu, který převzal po otcí. Ličí vše, co prodělal, kterak život zahrával mu tolikerými barvami, zmiňuje se o ma-

lých i velkých epizodách svého srdce, žaluje na sebe, na svou povahu, předsudky, rozmary i nervy a přiznává se posléz, že konec konců má ve všem víc štěstí, nežli zaslubuje —

Rozmarý tón jeho zpovědi vrací ji zase sobě, a ona klidná a usměvavá prohlíží si dobráckou jeho tvář, černé oči, pečlivě přistřižený plnovous, uvědomuje si, jak elegantně je oblečen, jak mu sluší temně modrá kravatka, a že i ten řetízek na jeho vestě svědčí o jemném, rafinovaně jemném vkusu.

Jak se změnil, jak se změnil! Přes všechny zkušenosti, o nichž jí vyprávěl, zdánlivou blaseovanost a vyrovnanost, zdá se jí tak svěží, tak plný života, síly, výbojnosti, že sama připadá si v jeho přítomnosti tak starou a vyčerpanou, jako by už ani neměla práva mladě cítit a žít.

Ovšem, co všechno má ona již za sebou! Vždyť život, ten pravý život, ho teprv čeká! Třicet let! Kolik nadějí je v tom věku ještě u muže a co trpkostí a smutků v odkvétajícím již srdci ženy!

Zeman se zvedl a odchází k samovaru. Čaj je připraven. Podává paní Martě šálek a sám nalévá si druhý.

Venku se zvolna šefí, a tu v pokoji rostou stíny, obestírajíce vše měkkým, sametové

hebkým pňvabem. Je zde nevýslovně mílo, odevšad jako by v sladkých vůních a v tajemném zázraku šířilo se intimní kouzlo neobyčejného večera. Vše je sladčeno v tklivé tóny ztlumených a něžně rozechlívajících barev. Zlato rámců pobledlo, a sklo ztratilo ostrý svůj lesk. Bílé stopy na oknech, jako utkány z podzimních mlh, propouštějí již jen mdlý, melancholický přísvit dohasínajícího dne. Staré empirové hodiny tikají spěšně a nervosně, jako by chtěly dohonit hůlvi, které chvíle, dávno zmeškané...

Vilém usedá znova proti Martě, srká čaj a touží navázati nějak přerušený rozhovor. Vzhlíží k ní rozzářenýma očima, opojený jejím přátelstvím, sdílností a uáhlou oddaností. Začátek románu, napadlo mu, ano, krásného nového románu. Dívá se na ni, a hebká její tvář září téměř svou bělostí z černé smulčinné toaletty, v níž jako by uvízlo cosi z dráždivého kouzla mladého vdovství.

Nikdy by si nebyl pomyslí, že se kdy takhle setkají! Byl přesvědčen, že zapadla kdesi v štěstí a bláhobytu, že je spokojenou maminkou, a dni že jí ubíhají jen v sladkých starostech a povinnostech počestného manželského života. I když zvěděl o smrti jejího muže, věřil, že bolest brzy se zahojí, ona se znova

provdá, a vše půjde zas dále obvyklými cestami. Opravdu, jinak si ji nepředstavoval! Tak snadno se člověk mýlí! Teď poznává, že osud nebyl k ní právě nejhlaskavějším... Ale snad se jí všechno jen zdá tak pohnutlivým, trapným a hořkým. Život má sice své rozmary, ale dovede být příjemný i když všechny naděje se do písmenky nesplnily. Bože můj, je tak mladá, plná života a touhy, všechno může ještě dohonit. Jistě se znova vdá, a kdo ví, nemá-li tam venku již někoho, který splní víc, než očekává...

Pohodila hlavou a vyčítavě na něho pohlédla.

To jistě nemyslí vážně. Což lze ještě mnoho očekávat po všem, co zažila? Smí doufat v něco zázračného, ona, se svou zmatenou duší, rozpitvanou mudrováním, zesláblou dlouhým a marným hladověním po trošce krásy a štěstí a především trpce zklamáním vleklým utrpením tolika let po boku starého, podivínského muže. Ncrada to říká, ale je tomu tak. Oh, život byl k ní zlý, strašlivě zlý! Zdávalo se jí často, jako by jí srdce zvolna vychlázalo... Ovšem, nabízejí se jí teď různí lidé se svými sympatiemi, dobří, hodní, pořádaní lidé, ale neznají jí, nevědí, co se odehrálo v její bytosti — a pak to nejsou ti

pravi... Vdala by se, proč ne, ale něco v ní bouří a volá po velikém nasycení, co nedá se utlumit ani udusit ledajakou vyhlídkou na možné snad zaopatření, klidný a bezstarostný život v novém manželství. Nic praktického není v její nynější upřímné touze... Tak zcela jinak si vše představuje — Ve svém mládí oloupena byla o to nejdrahoccnější a nej-světější, o lásku k někomu, který by ji byl vším, vším. — Neměla nikdy nikoho ráda, ba ani dostaveníčko s nikým neměla, tu tajnou i tajemnou radost všech milujících — Její muž přijel do Prahy vlastně za jinou, poznal však ji a odvedl k oltáři. Stalo se to rychle, bez jakéhokoli rozhodování a uvažování... Ostatně zná přece telidy ty poměry! Musila zkrátka, musila! — — Stýskává se jí proto teď tak bolestně po nějaké blouznivé pohádce lásky, po nějakém krásném, čistém vzrušení, po silném, vášnivém citu, — který by ji byl náhradou za ztracený sen i ráj milování... není-li ovšem již příliš pozdě — —

Vilém mhouří oči a kolem rtů pohrává mu jízlivý úsměv.

„Jak jste romantická! V tom, co líčíte, vězí mnoho dobrodružnosti i rafinovanosti duše, která by se ráda čpojila přehady, které však nemají pranic společného s opravdovým ži-

volem... Nevím, nepřipravila-li byste si jen nové a hlubší zklamání! — Buďte přece rozumnou, hleďte užít života, ne snít. Myslím, že jedno dlouhé a horoucí políbení, kterým se řekne a procítí všecko, vydá víc, než sto dlouhých nocí, v nichž naše touhy vzdychají a naříkají... Je-li žízeň, nutno především pít a ne chodit kolem poeticky bublajících potoků. —“

Marta sklonila hlavu.

Nastalo znova ticho.

Cosí teskného a trpkého jako by zavlálo pojednou kolem. Zeman to postihl a snažil se o dřívější rozmarnou náladu. Vyhlížel při tom komicky a nedařilo se mu to nijak. Vtipkoval, smál se vlastním svým slovům, vyznívajícím příliš násilně a nevhodně oproti tomu, co předcházelo, a připomínajícím stále a jakoby nasehval zjizvená místa, o něž neopatrně zavadili.

Marta poněkud bledá vstala a přešla pokojem. U klavíru se zastavila. Usedla a mimovolně přehrála několik akkordů. Pak pozvedla hlavu.

„Hrajete? Ráda bych si poslechla, jak hrajete! A zde jsou i písně! Měl byste mi zazpívat, mám ráda zpěv...“

Byl rád, že hovor zabočil jinam.

„Slibte však, že mi neutečete,“ zažertoval, „neboť hraji i zpívám toliko k svému vlastnímu potěšení —“

„Mám vás militi a prositi? Ci jste ještět-
ný?... Udělejte mi radost!“

Musil jí tedy zpívat. Ale tu stala se hrozně melancholickou, a v jejích očích objevily se dokonce slzy.

Skloněná, opřena lokty o desku pianu, divala se smutně a upřeně stranou, a její rty zachvívaly se jemně nevysvětlitelným pohybem.

Přestal hrát i zpívat a přistoupil k ní blízko, zcela blízko —

„Co je vám?“

„Ach, ne, ne, nic mi není! To jen tak... Vzpomněla jsem si... Nevšimajte si toho...“

Vzal jí za ruku, schladlou a mírně se třesoucí. Zavedl ji k nízké, hedvábné pohovce, plné ledabyly pohozených, bohatě a vkusně vyšíváných podušek, a usedl tu s ní ve zmatku všech myšlenek, dohadů a představ, nevěda, kterak rozptýlit mlhy smutku a tesknosti, v nichž se znova ocitli.

„Tak se setnělo, lileďte! Přichází chvíle, kterou mám z celého dne nejraději. Černá hodinka. — A dnes ji zažiji s vámi! Kam to zapsat, kam to zapsat...“ řekl roztoužené.

Usmála se lehce a mlčky pohlédla na něho. A tu on držel dosud její ruku a citě, kterak se znovu rozchřívá a vábí nesmírnou svou hebkostí a něžností, pozvedl ji náhle v návalu tiché jakés radosti ke svým rtům a políbil.

Neodporovala, ale silně a jakoby vděčně stiskla jeho ruku.

Divná, mdlá závrť projela mu hlavou a zneklidnila jeho srdce. Prudký vír sladkých, dobrodružně lákavých představ zmámil jeho smysly a zjitřil a vzbouřil všecku jeho zvědavost. A vše znova ho svádělo prožít román, krásný, celé jeho mládí vzrušující a stravu-
jící román s touto jemnou a půvabnou ženou, o níž se mu zdálo, že by dovedla býti nejrozkošnější a nejvděčnější milenkou...

Počal k ní mluvit vroucněji a důvěrněji. Litoval, že se zmínil o věcech, o nichž mohl předvídati, že se jí nějak dotknou, či ji dokonce zarmoutí. Ne, jeho jednání nebylo správné! Kdyby byl ovšem tušil, že je tak citlivou, byl by býval opatrnější! Vynahradi ji však od toho okamžiku vše. Pozná, že jí bude tím nejroztomilejším, nejpozornějším přítelem a druhem. Ach, ano, přeje si z celé duše, aby těch několik dní, co budou spolu, bylo jím jediným nepřetržitým svátkem, na který v celém životě nezapomenou...

Marta naslouchala pozorně, ale její oči se nerozveselily. Zadívala se mu na chvíli vytrvale a zpytavě do obličeje, jako by chtěla hlouběji proniknouti smyslem jeho slov. Když sklonila opět hlavu, zavzlychla jen.

Ach, kdyby věděl, jak jí je! Nespala celou noc, a všim je vinen jen on... on — Ne jeho slova, ani jeho chování, — ale tak nepřímou a snad bezděky prociťla při setkání s ním, jak by si byla dovedla vážít jiného života, co vše je navždy promarněno, a jak směšny jsou teď všechny její naděje!... Neměla se k nim raději ani přiznávat! —

Zeman je zmaten a rozrušen. Není si jist, co se s Martou děje. Zamilovali se snad vážně do něho? Tak to přece nemyslí! — Tuší něco podobného z jejího rozchevnutí, z jejích pohledů, z jejích slov. Napoví vždy něco a zase se odmlčí, jako by se bála, že prozradí na sebe řízem vše. Je mu nesmírně úzko, obává se, že by vše mohla skončiti pro něho nejvážněji, a proto snaží se dodati celému dobrodružství nahodilého jejich setkání lehký, hravý tón a jejich styku nádech dobře promyšleného a úmyslného flirtu. Pokouší se ji rozveseliti, dodává si odvahy i zdání naprosté lehkomyšlnosti a vykládá pojednou mnoho o tom, jak se má vlastně rozuměti

tomu pravému, opravdovému a krásnému životu... Všecky smutky nechť táhnou k čertu! Co s melancholickými vzpomínkami a sentimentálním živořením! Rozumu, srdci, krvi chce se žít — Škoda každé chvíle, kterou dva mladí lidé nedovedou využít k vlastnímu, byť chvilkovému štěstí... Všecko jí vysvětluje, čím by si mohli být a k jaké závratné krásné, krátké sice, ale nevýslovně rozkošné epizodě lásky mohli by použít přesně vyměřený čas jejího pražského pobytu... Uběhne těch několik dní, a pak — kdo ví, jak a kdy se zase spatří! Ostatně přiznává se, včera, když tak spolu chvíli ulicemi chodili, zdálo se mu nejednou, že v její krvi vše a ožívá se pochopitelně vášnivě radostný tep srdce, žádostivého opojení smyslu a citů... Ci by se byl mylil?

Ale Marta setrvává ve svém roztesknění, neodpovídá a vše nasvědčuje tomu, že snad tuší, či cítí hlouběji všechnu osudnost jejich setkání.

A tu se mu zdá, že sehrávají spolu lakovou nějakou fádni i rafinovanou komedii, bez odvahy povolití svému mládí jednu z těch hazardních i rozmarných chvil, v nichž srdce dovedon si zavýsknout štěstím závratné rozkoše či zahýřit v nesmyslné třeba pošetilsti.

Připadalo mu dokonce, že ho chce Marta známt a připoutat sentimentální nějakou zpovědí...

Stal se tedy náhle před ní a praví:

„Poslechněte, Marlo, řekněte upřímně, tak zcela upřímně, jako byste při tom tiskla ruku na srdce, řekněte — že jsem hloupý chlapec?“

Marta dívá se chvíli ztrnule stranou a konečně praví: „Jste hloupý! —“

To spětklo zas na okamžik všechny jeho myšlenky. Uschl znovu podle ní a po chvíli ticha, v níž jeho srdce nervosně se rozechvělo a v hrdle pocítil nepříjemný, dušivý tlak, který mu bránil téměř polykat, vzal ji za ruku, zahleděl se v milou její tvář a řekl tiše a vřele:

„Marlo, zmínil jsem se tu dnes o stesku a touze po sladkém vzrušení a dlouhém a horoucím políbení, jímž se leckdy řekne snadno všechno... Pamatujete se? Nuže, tedy, abych nebyl hloupý, chej na vás takové políbení...“

Zadívala se na něho nlekaně a cize, ale neubrnila se jennému úsměvu.

„To dám jen tomu, koho bych měla opravdu ráda!“

„Budiž, tedy alespoň přátelskou hubičku — či ani té nejsem hodný? —“

„Tu vám snad mohu dát, snad mohu —“ řekla sotva dýchajíc.

Sklonil se rychle k její hlavě a políbil ji něžně dvakráte na vlhké, rozechvělé rty. Marta zůstala chvíli se zavřenýma očima v jeho náručí.

„Nu, smilujte se přec...“ prosil tiše.

Opětovala obě jeho políbení tak sladce, nevinně, čistě a s líbezou roztržitostí, jako by jí bylo šestnáct let. Zeman musil mimoděk mysliti na to, jak tahle žena mohla projít již celým, ať již jakýmkoli mysteriem manželských intimností.

„Nemíte líbat,“ řekl a usmál se rozpačitě.

„Budete mne musit asi učit —“ odpověděla jakoby žertem a znova se vzpřímila.

Zemanovi zaznělo to tak slibně a vášně, že ji objal kol pasu a přitiskl k sobě. Ale vyvinula se z jeho objetí a přemáhajíc zřejmě rozrušení a zatínajíc zuby do svých rtů, zavzdychla holedně:

„Ne, nechte mne — prosím vás... Já se zblázním — já se zblázním — Vy nevíte, jak mi je...“

Byl tedy zase v koncích se svou výbojností. Nedovedl nijak srovnat ve své hlavě všechno to, s čím se tu tak nezvykle setkával. Jaké to rozmary! Co za přetvářku! Anebo

je opravdit do něho zamilování a střeže tak cudně svůj posvátný cíl?... Dráždila ho, trýznila i tak trochu mu lichotila ta nejistota. Celkem byl však zklaman ve všem, co očekával. Tak podivně, podezřele i nebezpečně zdál se mu začínati tenthle toužený román a měl pojednou sto chutí skončiti náhle vše nějakým hodně střízlivým rozhodnutím.

Vstal a přešel několikrát urzutě pokojem. Přemýšlel, kterak by se vyvlékl ze zadrhnutých klíček, kudy by unikl svíravé tísni a nepřijemuému znatku vlastních svých dohadů. Takhle si to přece nepředstavoval! Nemohl tušiti, že by jeho slova a celý ten krátký jejich styk mohly u ní mít již hlubší nějaký smysl, význam, a tak závažné důsledky.

Když k ní znovu vzhlédl, nviděl ji skleslou do bedvábných podušek pohovky a zasluchl dušený její vzlykot. Přistoupil k ní rychle, jak rázem nevýslovnou účastí s jejím záhadným utrpením. Nevěděl, co říci. Náchýlen k její hlavě, šeptal jen nesouviselá slova lichotek, hladil její vlasy, ba odvážil se i políbiti jemně a sonecitně obnaženou její šíji. Opojně a horec zavonělo mu to vstříc... Nepohnula sebou, toliko její hlava zachvívala se tlumeným pláčem a vzlykotem. Přivinul ji

něžně k sobě a vroneně a dlouho mhlvil k ní vzrušen nenadálou její bolestí.

Kolem kladlo se již hluboké šero, a vše splývalo rychle v beztvárné stíny a tmu. A ticho, ticho omamovalo svou smyslnou důvěrností. —

Drže ji v objetí, Zeman pokusil se zlehka obrátiti její tvář k sobě. Dýchal těžce, a jeho hlavou probíhala sladká, mdlá závrať. Cítil její horký dech, bouřlivé vlnění nader a téměř smyslů zbaven nesmírným štěstím a v horoucím vzkypění krve líbat ji na oči, čelo, skráně, ústa prudkými, šílenými polibky, zatím co ona zarývala křečovitě své prsty do jeho hebkých vlasů a podléhala divokému jeho laskání — —

„Vilème, můj Vilème —“ sténala rozechvěně pojednou v jeho náručí.

V horečném opojení uchopil ji a chtěl se jí zmocniti. Ale Marta vzepřela se mu vši silou.

„Ne, ne... ach, ne — — to ne...“

Vymkla se z jeho rukou a vstala, zmatená, uražená, rozbolestněná.

Dlouho nepromluvíli ani slova. Venku hrčely kočáry, tramway řinčela a po stěnách i stropě pokoje tančily vesele záblesky světla,

rozžehnutých dole v ulici. Seděl dosud tam, kde ho zanechala, tupý a zounalý.

„Doprovodíte mne?“ řekla tiše, jen aby vůbec něco řekla.

Neodpovídal.

„Půjdu tedy sama.“ pronesla trpce a chystala se obléci.

Přiskočil k ní rychle a zadržel její ruce.

„Marto! Vy se hněváte? Marto!“

„Ano! —“

„Neuvidíme se již?“ řekl víc v škádlivém rozmaru, nežli vážně.

Nezvedla ani hlavy. Ztrnule dívala se k zemi, a on, drže dosud její ruce, cítil, jak se všechna chvěje a škube sebou v lítostivém, bezmocném pláči.

„Marto, což jsem vám ublížil?“

Bezvládně klesá na jeho prsa a klade ruce kol jeho hlavy.

„Miluji... miluji, jako jsem nemilovala ještě nikoho...“ šeptá v horoucím vzlykotu Marta a tiskne se k němu v záchvatu nesmírné oddanosti a lásky.

A Vilém cítí, jak vlna podivného, neznámého zmatku zaplavuje mu náhle smysly a činí ho neschopným jakékoli odpovědi. Hladí jen její ruce a tváře, a jeho polibky po prvé chutnají vláhu blahem vytrysklých slz.

Kolem deváté hodiny dopolední, jak bylo jeho zvykem, přišel Vilém Zeman do svého závodu. Prošel pisárnou, poděkoval účetnímu na pozdrav, všiml si starého Weniga, je-li na svém místě, a usedl trochu mrzut a unaven ve své pracovně, podobající se spíše elegantnímu salonu, nežli obchodní místnosti.

Po chvíli přišoural se účetní Novák s poštou. Oznamoval to i ono, vykládal dlouho a vytrvale o jakési důležité objednávce, kterou nebude lze asi v tom čase, jak je požadováno, vyřídit. Zeman poslouchal jej jen napolo, nevěnoval mnoho pozornosti jednotlivostem i závažným důvodům, ale přece se nakonec rozhorlil a svaloval všechnu vinu nepohotovosti svého závodu na hlavu personálu. Dal si také ihned zavolat faktora. Ten přišel, ale bylo hůř. Jaroš a Roček dávají výpověď, Kalinová

je nemocná, s dělníky je vůbec políz. Ostatně Vávra i Trojan chlejí míli přidáno. Poukazují na to, že dostali vyhládku jinam, kde jsou pro ně rozhodně lepší vyhládky. Faktor Řehák, mladý, energický muž, zapřísáhl se nejlepší vůlí, ale objednávka nemůže býti včas vyřízena.

Zeman je nevrlý a proponští oba s naprostou nespokojeností. Tak to dále nepůjde. Buďto, anebo!

Pak prohlíží došlou poštu. Přičiňuje různé poznámky k několika dopisům, prohlíží účty i rozpočty a znova zvouí na Nováka.

Venku je rozkošný, podzimní den, plný modré oblohy a zlata slunce. Bělostná oblaka vzdouvají se, letí a mizejí za začernalými komíny a lesklou brádlí střech.

A Zeman dívá se za nimi. Není ve své míře. Včerejší den zanechal v něm přepodivnou náladu. Jeho setkání s Martou vyznělo pro něho trochu trapně a nezvykle. Toho neočekával. Rozhodně se v ní zmýlil. Je to škoda, je to škoda!... Konečně mohl to snadno předvídati již z celého jejího chování a všech sentimentálních vzdechů — Zapletl se zkrátka jako nešikovný student — a to je hloupé! Zamilovala se do něho — je milován — jaké štěstí!...

A Zeman vraščí čelo a jeho rty křiví se v jízlivý úsměv. Představuje si celý zbytek včerejšího večera. Sedí spolu v malé intimní jídelně hotelu při večeři a vše, co se mezi nimi právě před chvílí odehrálo, tkví jím dosud v mozku, na pobledlých tvářích, v slovech i gestech. Jsou téměř schvácení novým tím světem, v němž se náhle ocitli. Její modré, krásné, smutné oči pohlcují každý jeho pohyb, visí mu na rtech, a blouznivě snaží se proniknout jeho pohledem až ke dnu duše. A on?... Zvláštní, trapný pocit!... Nemá odvahy zřici se jejího vyznání a přece cítí, že přišlo nevhod, že po něm netoužil, ba zdá se mu zbytečné i nebezpečné zároveň, nebezpečné jeho sobeckým plánům a zájmům. Hledá všední, střizlivá slova, přiměřená svému citění, ale nalézá jen fráse, plné mimovolných mazlivých lichotek, vyznívající celkem velmi galantně. Spoléhá na svůj jízlivý vtíp, staví se lehkomyšlnějším a světáčnějším, nežli vskutku je, vymýšlí si pošetilé scény a epizody lásky, jen aby sesměšnil každý poctivější cit, — ale selhává všechno... Marta je šťastna. To vše se jí na něm tak líbí, ba právě proto ho zbožňuje. Je zkrátka nadšena jeho povahou. Ach, vždycky si přála milovati takového nějakého líbezného větroplacha, divocha,

bezuzduého prostopášníka s dobrým srdcem, jakým je on... Je opravdu šťastna, usmívá se blaženě a tajně tiskne jeho ruku, aby to sklepníci neviděli... Při loučení, dlouhém, nekonečném loučení slibují si schůzku na zítřek odpoledne. Ovšem u něho, zase u něho, tak jako dnes.

Zeman jako by nyní prožíval všechno zase znova, ale s větší a trýznivější zmatkem dojmů, představ, zklamání i výčitek. Cítí kus zodpovědnosti, a ta ho mučí a běře mu jindy tak závidění hodný klid. Přechází pracovním a myslí na dnešní odpůldne. Byl by věru nerad, kdyby mělo hýti opět jen pokračováním věřejších sentimentálních scén. Nikoli, chce býti nejupřímnějším a řekne jí přímo, co cítí a jak si náhodný jich styk vlastně představoval. Rozhodně ji vysvětlí, že mezi nimi nesmí dojít k nějakému vážnému poměru. Ano! Chce-li mu rozumět, touží-li sama po tom, aby zažili spolu něco opojivě, ale nenávratně krásného, bez výčitek, bez churavících citů, kus veliké a nesmírné radosti života, krátkou, ale všechnu krev rozpahující bouři smyslů a vášně, která by se jim stala nejdrahocennější vzpomínkou, — pak se jí oddá a patří celý. Je již přece ženou, ke které smí přijíti s takovým sladkým a svůdným vyzváním — —

Proč by ji klamal? Ji, které život beztak nepopřál mnoho dosud slasti a radosti — Hm... to jí chce říci — —

Usedá do širokého, měkkého křesla a přimhuřuje již spokojeně oči. Snaží se sám u sebe zlehčiti nějak vážnost prožitých chvil, vymlouvá si mnohé, obveseluje a ukolébává své svědomí. A celá věc nezdá se mu ani tak nepříjemnou. —

Chutná mu dokonce již i doutník. Zahaluje se labužnický v namodralý jeho dým a jeho představy nabývají nejsvůdnějších, nej-lákavějších obzorů... Marta, půvabná, svěží s modrýma, něžnýma očima, plnými rty, štíhlá, elegantní a tak graciosní ve svých pohybech, jako by měla v sobě znova všechno světa pokušení... —

A Zeman podléhá mu s rozrušením celé své nervosní bytosti. Zdá se mu opět, že tak slibně a svůdně život na něho ještě nikdy nezavolal. Vše, co dosud zažil, jeví se mu všedností, tuctovým ohlušením jeho zhyžkaných citů a rozmarů. Jaký to nádherný introit dobrodružné lásky —! A jeho illuse a obrazotvornost předstihují se v horečném rozechvění... Duše je lačna, smysly jsou omámeny — Dnes odpoledne bude zase u něho...

Vzpomíná na své milostné plotky, na řadu rozkošných, blouznivých i pošetilých záletů, ale nenačezá tu dosud vdanou ženu, dokonce pak mladou, půvabnou vdovu. — Lichotí mu proto a dráždí ho tím víc náhlé to dobrodružství s Martou Olmerovou, od něhož čeká tolik zajímavého a nového... Všecky ty křehoněké i životaplné zjevy milenek, s nimiž prožil ti prohýřil již kus svého mládí, promarnil mnoho citů a ještě více utratil peněz, vyhupují se číperně na povrch jeho paměti a hlásí se se vším, co poskytly mu drahého, krásného či trpkého, od poetických studentských lásek, prostých švadlenek z předměstí, až k měšťáckým slečinkám a rafinovaným dámám společnosti a divadla.

Kolikrát zabořela již jeho hlava sladkou pýchou na nějaké to velké či malé tajemství srdce... A přece po čase, po letech dovedl se dívati vždy na všechna ta vítězství, na mnohé ty hříchy i vlastní utrpení jako na chytře a rozumně překonané marnosti a pošetilosti svého mládí, jako na nutnou daň svému zvědavému i nezdárnému srdci, toužícímu po novém vždy a jiném kouzlu poznání a záhad — po nových odstínech slasti a rozkoše. Znavilo i přesytilo ho to leckdy, ale každá nová příležitost lákala ho vždy znova v mystické a zá-

zračné ty zahrady lidských citů a vášní, v nichž tak rád blouzl za svými rozmary, preludy i sobeckými požitky.

A teď naskytá se mu „nový román“, s vdovou, rozkošnou vdovou — — To dnešní odpoledne...! Nakoupí růží, opatří víno a zákusky — —

Zeman je náhle v nejřízovějším rozmaru. Slavi se před zrcadlo a prohlíží svůj bezvadný zevnějšek elegána, pozoruje ještěně svou pobledlou tvář s jemnými vráskami kolem očí a vyzývavým úsměskem kolem rtů. Je sám sebou zcela spokojen.

„Uvidíme, má drahá, uvidíme, kdo s koho! Zatím je znamenitě poličeno...“ myslí téměř nahlas a směje se obhrublému svému nápadu. Mne si ruce a zasedá znova k pracovnímu stolků. Čeká tu na něho spousta práce. — Zapaluje si nový doutník, bere pero a dává se do práce.

Po chvíli drnčí telefon.

„Haló... zde firma Zeman... Uctivý služebník! — Ano! ano, již vím... Buďte bez starostí, vše bude vyřízeno... Zítra ráno je vše na místě... Ano, ano — — Jak? Dotisknuje se, pokud mi známo, zhytek... Doufám, že budete úplně spokojen... Ovšem... Štočky vrá-

tím ihned — Jak si ráčíte přát, zcela správně... ano, přesvědčím se sám — — Ano! Tedy zítra ráno určitě. Poručím se vám...”

A Zeman sestupuje do tiskárny. Je to dlouhý přízemní trakt o několika místnostech. Stroje tu vrří, šumějí a klepají, páchne tu intenzivně tiskařskou černí a olejem a v hlukovém tom chaosu pohybují se stejně odměřeně jako ty stroje hloučky dělníků a dělnic.

Vše jako by tu bylo zachyceno horečkou práce. Bílé plochy papíru šelestí v pravidelném rytmu dopadání.

Zeman obchází lesknoucí se tiskací i sázečí stroje, rychlobitý nejnovějších soustav a vzadu na konci třetí místnosti u rotaček, obsluhovaných dvěma děvčaty, se zastavuje.

„Kde je Řehák?“

Faktor se hlásí.

„Budeme hotovi?“ ptá se Zeman.

„Do večera —“

„Je tu urgence.“

„Dříve není možno — všechny stroje jsou obsazeny.“

Zeman dívá se na hodinky.

„Tím — nutno si popílit, ráno musí být vše expedováno.“

„K službám —“

„A což, pane Řeháku,“ jaksi přátelsky navazuje Zeman, „což dnešní ranní presantní zakázka — jak myslíte?“

„Přčiním se, své síly — ovšem ráčte uvážit...“ a Řehák krčí rameny.

„Aspoň se pokuste —“ namítá chef a odchází spokojen opět nahoru do své pracovny. Když kráčí pisárnou, vidí, jak starý písař Wenig schovává rychle bílý džbánek. Přistupuje proto k němu a poklepává mu po zádech, směje se:

„Ta věčná žízeň — vidíte, Wenigu!“

Wenig zmaten pomrkává na svého chefa přes brýle a rozpačitě breptá:

„To jen tak někdy — jak se říká, pro zbystření mysli, vášnosti, — hm, nic ve zlém...“

„Já vím, já vím — vy lišáku!“

V pracovně stojí posluha a podává Zemanovi dopis.

„Máte počkati na odpověď?“

„Ne, prosím —“

„Tak je dobře!“

Když posluha odešel, usedá Zeman pohodlně do lenošky a roztrhuje ohálku. Jeho tvář vzplála náhle rozechvěním. Marta mu píše:

„Můj drahý, myslím, že bude nejlépe, půjdeme-li dnes raději spolu na procházku, třebaž

někam za město. Je tak krásný den! Budu Vás očekávat o 3. hodině u Rudolfiny. Těší se již horoucně Vaše M.“

Nevrle a prudce odhazuje Zeman lístek na stůl.

„Vrtochy! Zas nové jen vrtochy! — Proč nechce ke mně...?“

A jeho podrážděná nálada se vrací.

Chýlí se již k večeru, když Vilém s Martou ocitají se znovu na Mariánských hradbách. Bloudili daleko za Prahou. Chodili kdesi za Novým Světem, mezi k zemi přikrčenými, starobylými domky, podél začernalých hradebních zdí, zapadlého hřbitova, kolem maloměstských hospůdek, krčem a krámků i smutných klášterů a kostelů, v jejichž oprýskaných zdech uvízl roj nepřátelských kulí z dávného obležení. Zašli až do polí za Strahovskou bránou, k starým dvorům, zahradám a opuštěným letohrádkům, proměněným v divoké nedělní dupárny. A zase se vraceli...

Den byl opravdu rozkošný. Kus pozdního léta jako by na chvíli ještě zavál vzduchem, rozehrál se svými půvaby, potěšit chtěl alespoň na krátko kde koho. Nebe svítilo jasnou modří a stromy a keře plály v slunci v rudé zlatých barvách, jako nádherné kytice, rozestavené po-

děl polí a cest. Ale přece bylo lze tušit, že jsou to horečné záchvěvy, smutné úsměvy života vyčerpaného již z posledních sil a šňav. Země vlhla a čpěla setlíváním. Černá zoraná pole a vyrudlá tráva páchla chudobou.

Kráčeli po Prašném mostě, kolem Zámecké zahrady a stáli tu uchváteni téměř nevýslovnou nádherou rozhyřeného podzimu. Byl to tklivý, všecky city vzrušující obraz. Dívali se dlouho a beze slova začernalým mířovím na zrezavělé koruny stromů, na zelené trávníky a záhony plné krvavých aster a pelargoníí, do nichž zvolna a tiše kanulo žluté listí topolů, javorů a kaštanů. Docela v pozadí blyštil se a melancholicky šuměl tenký paprsek vodotrysku. Stáli tu zavěšení, přituleni k sobě a neodvažovali se přerušit příliš jemně to kouzlo uvádající krásy —

Srdce Martino přepláchno bylo bolestí a lítostí. Vše, co k ní Vilém mluvil, dopadlo tvrdě, chladně a zoufale v její duši. Churavěla téměř náhlým tím procitnutím z opojného snu. Ten, který ji teď tisknul k sobě, nebyl již tím krásným, jemným a vášnivým hochem ze věřejška. Oloupil ji o něco drahého a vzácného a nešetruje zakřikl všechno její šťastné rozloučení. Nemiluje ji... Ano, řekl ji to přímo, po dlouhých a zmatených výkladech. Ba ona

vycítila víc, nežli řekl. Je mu jen hračkou, jako bylo sto jiných! Četla to již zřejmě v jeho tváři, v jeho pohledech, slyšela z jeho úst, vytušila z jeho smělých návrhů. A její nitro jako by zaplaveno bylo náhle nejpálčivějšími slzami.

„Pojďme!“ řekla a odvrátila hlavu ze strachu, aby nepoznal jejího rozechvění.

„Co je vám? Jste unavena?“

„Trochu!“

„Můžeme na chvíli do Jeleního příkopu. Je to blízko a je tam krásně. Pojďte, tam si odpočínáte, Marto —“

Dala se tam odvésti beze slova, v mdlé závratí rozrušených nervů.

Prošli alejí starých ořechů, jichž zecernalé, protidělé větvové rýsovalo se ostře na světlém, podvečerním nebi a propouštělo na obzoru pohádkový pohled na malebnou nakupeninu bývalých paláců, změř věží a věžiček, bizarních dvorků a zákoutí vršících se betlémovitě kolem Černinských kasáren. Výše na úzké pěšině mezi nízkými, rozložitými ovocnými stromky a keři shrbený staroušek cupal odměřeně s uachýlenou hlavou a studenta potkal vykládajícího záhadně jakés problémy duše udivnému děvčeti v dětských skoro ještě sukénkách. Dole v příkopě dováděli i štěbetali vrabci

a kosí pískali jako o závod, přelétající s větve na větev. Jinak bylo tu pusto a prázdno.

Lavička pod lipou jako by je čekala.

A večer skláněl se zvolna, měkce a tiše nad místem, kde usdli. Vysoko v korunách stromů zasvítlo to růžovou záplavou zapadajícího slunce a i v oknech protějších paláců zablýsklo na chvíli zlatem a olněm.

Pak rázem jako by vše schladlo a sesmutnělo.

„Myslím, že jsem na sebe pověděl vše neupřímněji a nejpoctivěji. Věřte tomu, Marto. Neposuzujte mne lůže, než zasloužím, a nedomnívejte se také, že to, z čeho jsem se vám vyzpovídal, je jen přetvářkou a lži či spoustou blásevanosti. Trpím tím vším sám víc, nežli tušíte, ale znám se příliš dobře a vím, že tak jak vy po tom toužíte, tak čistě, nesobecky, oddaně a hluboce milovat nikdy nedovedu...“

S hlavou na prsa skleslou seděla tu Marta, naslouchala mu a její rty chvěly se zřejmě.

Vilém pokračoval:

„Uvykl jsem příliš přeletavému štěstí, náhodným radostem, rozmarům spíše než citům, a trpěl-li jsem vůbec, bylo to většinou z ješitnosti, ne z opravdového zklamání. Nevím, kdo tak zkazil mou duši, ale zdá se mi, že to byly ženy samy... Odnančily mne záhy všem

bláhovým a sentimentálním snům o tichém, hlubokém štěstí lásky... Snad to byla jedna, ta první, již jsem nabídl všechnu svou touhu, nejnežnější cit svého mládí, snad to byly všechny ostatní, jež následovaly a které mne usvědčily z marnosti a naivnosti mých ilusí... Nevyznám se v tom sám, vím jen, že bych byl špatným manželem i nespolehlivým milencem. Mám rád chvilkovou vášně a dovedl bych jíti přes tisícové překážky a postoupiti bůh ví jaké oběti pro slib vzácné a sladké rozkoše, při níž by třeba mé srdce vykrvácelo, ale nechtějte mne poutat, nechtějte přísahy mé věrnosti a výčitky mého svědomí... Nejsem krutý, neubližil jsem dosud nikomu, ale беру rád radost a sílu i volnost života, kde na mne volá a kde se mi nabízí... bez závazků. Ostatně život i můj osud posturaly se již o to, abych byl nejpraktičtější a nejsobečtější... Užil jsem málo lásky kohokoliv již ve svém dětství a tak zbývá mi málo, z čeho bych rozdával...“

Schýlil se a rozčileně kreslil hůlkou v písku různé křivky a čáry.

Marta ho tajně pozorovala. Všimla si jeho bílých jemných rukou, krásné hlavy a černých, lesklých vlasů. Střežila každý jeho pohyb se zvláštním teskným pocitem, který jí

bral rozvahu a klid. Neuvědomovala si ani plně smyslu jeho slov, věděla jen, že ji tu cosi střízlivě a zas cynicky vykládá a že se sám co chvíli ocitá v jakémsi podivném rozporu všech citů a názorů. Bylo jí trapno a úzko ze všeho, k čemu se přiznával a její horoucí přilnutí k jeho zjevu a bytosti připadalo jí teď tou nejsmešnější slabostí a téměř proviněním. Skoro se styděla za své rozcívění a vyčítala si, že tak lehce vešla s ním v hazardní tu hru, při níž jeho srdce osvědčilo se tak chladným, rafinovaným a úskočným. A přece v šileném zmatku své duše byla by se mu přece nejraději vrhla kolem krku a zaplašila všechno a uchvátovala svými polibky. Milovala ho, zbožňovala již téměř proti své vůli, v mocném vzplanutí všech blouznivých tužeb a illusí, v náhlé a temné jakés závratí nesmírné lásky... Ach, kolik krásy, štěstí a radosti do celého života mohlo jí rozkvést, kdyby byl jiným, kdyby byl jiným... Kolik hořkých, bezútěšných chvil jejího mládí, celé její smutné minulosti, mohlo býti vykoupeno a zapomenuto touthle láskou... Co mu má říci, bože můj, co mu má říci? —

Seděl stále tak schýlený, s rukama na kolennou, a hůlkou shraboval drobné kaménky v písku na jediné místo. Očekával Martinu od-

pověd. Rekl přece již na sebe vše... Musí pochopiti, oč vlastně jde — musí —

A Marta, jako by jí rázem v mlhách bolesti a mučivých představ zasvitlo na pomoc několik žhavých jisker pýchy a hrdosti, přemohla krutou svou tíseň a zasmála se pojednou kočetně a rozpustile.

Vilém vzhlédl k ní nlekaně a pln údivu.

„Příteli, bláhový můj příteli! Jaký to jste zbabělec! Což pak vás nutím, abyste mne měl rád? Vždyť si mne ještě nemusíte vzít...“

Smála se, ale v jejích očích bylo zamřeno a její hlas chvěl se utrpením. Ovládla se však znovu a pokračovala:

„Stále mi připadá, že máte přede mnou strach, všelicos mi vymlouváte a dokonce mluvíte tu o závazcích... Buďte klidni, jsem rozumná, ničeho na vás nechci a nikdy nebudu chtít... nejméně pak vaší volnosti a svobody... Ovšem, včera byla jsem poněkud neopatrná a v nestřežené chvíli prozradila jsem na sebe víc, nežli jsem chtěla. Pobouřilo-li vás to, odpusťte mi, byla to slabost, podlehnutí různým dojmům — ostatně uznávám ráda, bude nejlépe, zapomeneme-li na tu chvíli oba...“

Poslední slova Marta téměř již zavzlykala. Síly ji opustily. Bolest uvázla v hrdle a z očí

vytryskly slzy. Pokusila se i vstáti, aby zakryla všechno své rozrušení, ale Zeman stálil ji k sobě, tiskl její ruce a líbal malé, hebké jejich dlaně v prudkém, nevýslovném pohnutí.

„Marto, drahá Marto, nemluvte tak, nerozumíme si — ach, jak jste podivná a citlivá...“

Usedla znova podle něho, bledá, téměř bez krve v jemné tváři, se sklopenými víčky a pevně sevřenými rty. Její nadra dmula se rychle pod krepovou ozdobou živůtku.

„Marto, pochopte přece, že vám nechci ublížiti. To všechno, o čem jsem vám pověděl, byla jen krutá obžaloba mého srdce... Byl bych nerad, abyste mnou někdy opovrhovala... Či je to hřích, pravím-li vám, že nejsem hoden, abyste mne milovala, a přece toužím, horoucně toužím po vás, po vaší kráse, po vašem objetí, po vašich políbečích, po celé vaší bytosti, jejíž vznětlivé kouzlo opojuje moje smysly a rozpaluje každou kapku mé krve...? Chcete, abych vám nalhával něco, čeho nejsem schopen? Soudte mne třeba nejkrutěji, ale uvažte, že nebyl jsem nikdy poctivějším, jako právě v tomto okamžiku. Netoužím vás mást a pravím vám znova, buďte mou milenkou, mučte mne třeba těmi nejpošetilejšími, nejrafinovanějšími rozmary, šlapte po mém srdci, vysmívejte se mým citům, za všechno

budu vám vděčen, ba budu vás tím vášnivěji a snad upřímněji milovati, ale nemyslete na to, státi se mou ženou.

Zklamal bych vás, neboť uie není pro mne hrůznějšího, nežli vědomí nějakých povinností, přivyknutí nějakým určitým, opakujícím se dojmem a citům, přemíra něžností a konec konců unavujících, věčně stejných a známých sladkostí i hořkostí života dvou, jedněch a těchže lidí, odkázaných stále jen na sebe... Míluji změnu, toť vše — — Nehodím se k maužeství — — Jsem dobrodruh, hýřil, ničema... takový don Juan s přecitlivělým srdcem — To jedině je snad na mně trochu originálnější. — Nu, tak se mi aspoň vysmějte, Marto...!“

Vzal její malé, chvějící se ruce do svých a zadíval se jí vesele do tváře. Byla zmatena přívalem jeho slov něžných, vřelých a zas cynických a vypočítavých, ničících v její duši vše, v co dosud věřila. Zdál se jí pojednou vyrůstati v osudný přízrak, lákající ji horečným svým pohledem do zrádných propastí, tak závratně hlubokých a přec vášnivých a svůdných tolikerým mystickým tajemstvím. Zmátlátněla nevýslovnou úzkostí i touhou —

Ohjal jí a přivinul k sobě. Ucítla horký dech na svých skráních. Jeho ruce pálily a jeho oči hořely podivným leskem...

„Jste hrozný,“ vydechla a znaveně položila hlavu na jeho hrud.

„Miluji vás, Marto, a vim, že mi nedovedete nicého odřici — Hledte, troška štěstí života přiblížila se na dosah ruky... Máme se jí vylnout? —“

Bledá zachvěla se v jeho náručí. Prudký, strhující vír omamujících pocitů zaplavil jejich srdce. A rty tiskly se náhle k sobě, v dlouhém, vášnivém polibku —

Kolem snášelo se šero a zahalovalo vše modravými svými závoji. Ptáci již dávno umkli. V protější divoké spletenici domků a zahrádek zasvítla rudá světla a jako naschvál Loretánské zvonky rozchrály se zbožné mariánskou písní. Zněly stříbrem v drobných svých kadencích, zpívaly a splývaly v něžnou harmonii táhlých dojemných zvuků, vyznívajících brzy a tratičích se v šeru jako roztoužené vzdechy milosti. Tak posvátně bylo kolem! Na východě mezi lehounkými, světlými obláčky naléval se stříbrem měsíc. Slavnostně jaksi vznášel se mezi štihlými silhouetami svatovítských věží a jeho záře přibývalo s padající tmou.

Jaká to byla chvíle! Marta ztrácela vědomí své bytosti. Zdálo se jí, že nějaká pohádková, růžově zlatá mlha zahalila její smysly a dala jí snít plné a zázračně krásně o všem, co kdy

nejhoroucnějšími sliby prochvělo jejím mládím, zueklidňovalo, švalo, povznášelo i mučilo její srdce, po čem dlouho a marně toužila, co kdysi v trapné a osudné chvíli jejího života bylo již pro ni jakoby navždy ztraceno a pohřbeno. Prožívala teď vše v prudké a silné závratí nevýslovného štěstí, bez rozumu téměř, bez jedinké strážlivé myšlenky, neboť její duše umdlěla rozkoší nikdy nepoznaného blaha a její krev vířila opojena nejsladší vášní a nejsvětějším citem. Milovala, milovala, milovala... Nebyla schopna jedinkého slova, jakéhokoli posunu. Sevřena v jeho objetí, cítila jen, jak jeho rty divoce tisknou se na její čelo, skrání, tváře, oči, žhnou a horečně přisávají se k jejím rtům, rdousíce tu téměř každý vzdech a vzlyk.

A Vilém v radostném vzrušení, hrdý na své konečné vítězství, šeptal jen a blábolil k ní mazlivá slova laskání a v jeho hlavě šumělo to stále blouznivěji, jako by slavnostním refrénem: je moje, je moje... Nový román jeho života tedy skutečně započínal... Dosíhl, po čem svými zhyčkaným, rafinovaným srdcem prahl, a dobrodružství slibovalo být ze všech dosavadních nejrozkosnější a nejsvůdnější...

Teď, když trýzeň všelijakých obav a výčitek svědomí polevila, ba zcela se rozplynula,

jako by protrhaly se všecky hráze jeho dravého mládí a výbojnosti. Zdálo se mu, že si vymohl práva osvědčiti všechno své umění lásky a milování. Jeho slova, něžnosti a doteky lířily a sálaly opravdovým, vnitřním ohněm, upoutávaly a zmocňovaly se vzácné kořisti nenasytou téměř náruživostí. A Marta oddechovala těžce jako v horečném snu — —

Když se odhodlali posléz k návratu, byla kolem již tma. Jen bledé, měsíčné světlo chvělo se v prořídých korunách stromů, uvízlo leckde bizarními skvrnami na holé zdi a mlhavou silhouetou Svatovítského domu měnilo v tajemný fantom, pnoucí se vysoko k temnému nebi. Prošli opuštěnou alejí, kolem několika laviček pod černými kmeny ořešňů a když zavírali za sebou stará mřížová vrata zahrady, mimoděk ohlédli se ještě zpět, jako z vděčnosti za krásný ten večer, jaký tu zažili... V hradním nádvoří bylo pusto jako vždy. Pod blikavou lucernou chodil jen voják na stráž a okovanými podpatky vesele cinkal do hrobového ticha. Když přecházeli kolem, zastavil se a s jakousi šibalskou účastí díval se dlouho za nimi. Pak přirazil paty, hlučně se oločil a zas odměřeně cvakaly již jeho kroky smutným nádvořím.

Kráčeli zvolna a mlčky, opojeni svým štěstím.

Teprv nad Zámeckými schody stanuli na chvíli, zhlákáni nádherným pohledem na město, zářící teď v namodralé tmě magickým třpytem tisícerych světél, ohnivých skvrn a plamenů, ověšené nesčíslnými guirlandami jiskřících brilantů, vykrášené dlouhými šnůrami jasně planoucích perel a svitivých drahokamů. Široko daleko táhla se řada bílých záblesků, vybihala vzhůru, planula na mizejícím obzoru, kanula a chvěla se tekutým kovem kdesi hluboko v tušeném řečišti Vltavy. Jako by se v záračné letní noci rozletěl mihotavý roj světlušek a bludiček, kroužil v zlatých spirálách, věšel se v stříbrných a smaragdových hroznech všude kolem, kam až oko dohlédlo — —

Marta opřela se o kamenné zábradlí a její oči hronžily se nadšeně a hltavě ve velebný ten obraz rodného města, po němž se jí venku tolik nastýskalo.

„Ach, jaká čarovná pohádka, pohleďte, Víte —“

Byla pojednou všechna šťastna tklivým tím pozdravem starého domova a srdce rozbušilo se jí sterými dojmy i vzpomínkami. Až zaplaskala dojmutím. A skrze slzy zatřpytilo a zarsřelo teprv vše miliony jisker, splynulo v zlatou záplavu nesmírného, báječného pokladu. Temný hukot doléhal sem zdola jako od vzdá-

leného moře. Rozlehlé město plývalo a hýřilo ve vlhém večeru všemi svými tajemnými silami, a chaotický šum zčeřených, zpěněných a vysoko dmoucích se vln nekonečného toho zápasu krásy i nečesti, moci i bíd, jako by tu umlkal a proudy se tišily a třísťily o mléčlivé zdi odumřelých hradčanských paláců...

Marta trásla se pohnutím.

„Pojďme,“ řekl poněkud netrpělivě Vilém.

„Ještě chvíli, prosím vás, ještě chvíli...! Nedovedu se tak snadno odloučiti. Netušíte ani, jak vroucně jsem kdysi zbožňovala tuhle vyhlídku. Nedaleko odtud jsme bydlili — pamatujete se přece? Zdá se mi, jako by to bylo včera...“

Poděpřela hlavu a dala se znovu uchvacovati vzácnou tou podívanou. Dole u jejích nohou, pod vysokou zdí, vršily se v mdlém přísvisitu měsíčním štítý a lomenice malostranských domků a paláců, černaly se komíny a vikýře a svítila malá okénka v několika řadách nad sebou. A všemu jako by vévodila pyšná kupole svatomikulášského kostela, zvedající se v mohutných obrysech nad divokou spletenicí střech.

Celý její minulý život, s jasnou i bezstarostností dívčích let i s trpkým zklamáním, jež následovalo, vracel se pojednou k ní jako přeluh

dem ze smutně krásného toho údolí, hlásil se každou nejnepatrnější vzpomínkou a staré rány se rozbolely. Co všechno zatím přešlo! Dospěla, vdala se, trpěla, osaměla a zde — jako by se téměř pranic nezměnilo... A znenáhla i to dnešní vášnivé její roztoužení vychládalo a mizelo. Hluboko v srdci cítila je již jen jako zbytečnou a krásnou lež — Byla přesvědčena, že ani nyní nepřišlo k ní pravé štěstí, po němž vztahovala touhou rozpálené dlaně... Jen závrť, vysílující závrať ji na chvíli přemohla z příliš sladkého okamžiku, nad nějž nepoznala nikdy světlejšího. Zítra bude jistě zas v její duši prázdno a zoufale smutno, jako bývávalo, a vše, co právě prožila, nejmarknější smem, ne-li zas novým utrpením.

Vilém vytušil její roztesknění a zamrzl se...

„Bože můj, jste věru nenapravitelná ve svých sentimentálnostech... Na co strašlivého jste opět vzpomněla? Pojďte raději k večeři!“ řekl a zasmál se rozpustile.

Vzal ji pod pažďím a odváděl směrem k Nerudově ulici. Snažil se přivést ji do veselé nálady a mluvil k ní žertovným tónem, vtipkoval, ba v okamžiku, kdy kolem nich bylo pusto, objal ji náhle v pasu a políbil.

„Dnešní večer je náš! Ach, jak se těším, Marto, nesmírně se těším!... Půjdete přece ke mně?“

Ulekaně k němu vzhledla.

„Ne — toho nežádejte, prosím vás, Vilém — —“

Stiskl její rameno a sklonil se blíže k její tváři.

„Jaké jste to veliké dítě! Či se mne bojíte? Oh, budu hodný, ani mne nepoznáte, věřte mi —“ „Ostatně, vím, že to nemyslíte vážně...“

„Chcete-li, povečeřte se mnou jako včera, v mém hotelu... Zavedějte se mi tím nejlépe...“ řekla a její hlas chvěl se zřejmě.

„To není to pravé.“

„Proč?“

„Nejsme sami. Je tu mnoho lidí, kteří sledují naše úsměvy, pohledy, naslouchají našim řečem a pomlouvají nás. Nelíbí se mi to zkrátka —“

Neodpovídala.

„A pak — pak, u mne je to přece pohodlnější, intimnější, Marto, nemyslíte? Strávíme spolu večer, rozkošný večer... Ostatně, přiznávám se upřímně, uchystal jsem již vše, abychom se měli dobře. — Myslil jsem na

všecko včas... Připravil jsem právě hody k vašemu uvítání — Pojdte...!“

„Ne, ne — prosím vás, nemuňte mne —“

„Marto, miláčku, aspoň na chvíli, musíte, musíte — —“

Pod Thunovským palácem stihli zvolna ulicí sjíždějící fiakr. Vilém pokynul a kočí zastavil. Vstoupili do kočáru téměř beze slova, vzrušení příliš náhlým rozuzlením svého sporu. Dvířka zapadla a vůz se rozejel.

A v přítomí kočáru, nedočkavě a zběsile téměř uchvátil ji do svého objetí a ve vášnivých prosbách nepřestával přemlouvat, aby se smílovala a obětovala mu dnešní večer a alespoň trochu, trochu své krásy a lásky — Bránila se marně. Nedovedla již odolati příliš žhavým jeho slovům a slibům...

Když dojezdili do Ječné ulice, kde Zeman bydlil, a vstoupili do temného průjezdu, zalomcovala Martou horečka. Znovu ji napadlo vyprostiti se ještě v posledním okamžiku z jeho rukou a prchnouti, ale byli již v poschodí. Vilém otevřel dveře svého bytu a zval ji ke vstupu. V tupé resignaci pokřikovala se tedy a vešla —

Vůně čerstvých růží zavanula jí vstříc. Unavena sklesla do podušek divanu a zakryla

tvář rukama. Nebylo v ní téměř již síly a života... A Vilém přiblížil se k útlé tísni, vrhl se jí k nohám, zabořil hlavu do jejího klína a vzlykal a blabořil slova nesmírné vděčnosti...

Vilém Zeman se probudil, otevřel oči a opět je zavřel. Spát, spát... Venku zářil již jasný, nedělní den, kočáry hrčely, tramway drnčela a hřmotila pod okny, ale jemu jako by bylo dosud vše lhostejno, čas, lidé, celý boží svět... Zachumlal hlavu hluboko mezi podušky a snažil se znova usnouti. Dnes nebylo ani obvyklých obchodních starostí a povinností! Mohl proležeti třeba celý den —

Převalil se naznak a s tváří ukrytou téměř v měkkých polštářích toužil soustředit všechno své myšlení k jedinému bodu, na jediné silné přání: spát! Ale nedařilo se mu to nijak. — Shluk přesladkých dojmů a představ z minulého večera honil se mu hlavou, rozechvíval jeho srdce a vytrvale útočil na jeho smysly... Vzpomínky lichotily se jedna po druhé, hlásily se o svá práva, a pokoušely jeho hrdost a pýchu, propůjčující každé vteřině předešlé

noci kouzlo příliš vzácného požitku a opojení... Ach Marta, Marta! Jaké to nežné a zas vášnivě stvoření... Co všechno dovedla mu poskytnout, s jakou divěi něhou a zas dravou lačností vyhladovělých žádostí zralé ženy — Chvěl se dosud rozkoši nesmírného blaha a štěstí, prožívaje vždy znova a znova šíleně krásný ten okamžik, v němž se obejmuli a jeho rty, jako by krvavěly dosud všemi těmi zuřivými polibky, jimiž jako by se chtěli umučiti až k smrti — V nevýslovně sladké mdlobě převaloval se teď na svém loži a zdálo se mu, že v poduškách utkvělo s vůní jejích vlasů i všecko hebké kouzlo jejího těla, rozpálené její pleti, horký dech i slastné a tlumené stony milostného zápasu — A cítil své srdce bít až v hrdle horečnou touhou a nedočkavou radostí po všech příštích objetích, žízňavě a lačné silných, omamujících požitků, nových a nových sensací, výbojů a zkušeností lásky. Nepoznal dosud silnějšího i hlubšího rozechvění jako v jejím náručí. Jaká to je žena, jaká milenká! Kolik něžnosti bylo v jejích prosbách a slzách, kolik odevzdanosti a lásky v jejím pohledu a úsměvu. Kleče u jejích nohou a líbaje její horké dlaně, pocítil včera snad po prvé ve svém životě, že mimo vášně je jeho srdce schopno i opravdové vděčnosti a upřímn-

nějšího vzrušení. Popletlo ho to poněkud a jeho obvyklé odvaze při podobných dobrodružstvích i jeho všedním lichotkám a divoce i nerozmyslně jindy vzkypělým slovům a citům nedostávalo se nějak lehkomyšlnosti a hazardnosti. Tušil, že přijímá tentokrát více, nežli zasloužil a konečně i hledal. Ale krev bouřila, až dobouřila...

Rozevřel oči a díval se chvíli kolem. Bylo všecko pravda, či jen rozmarňý sen? A usmíval se sladkým vědomím svého plného vítězství. Marta byla jeho, ano, byla jeho... Dosud tu voněly růže jakoby posledními vzdechy svých uvadajících snivých bytostí... Viděl je pohozeny a roztrhány všude po kobercích i po přikryvce svého lože.

Naslouchal zmatenému šumu v ulici, pozoroval chvíli jasně zářící skvrny slunce, pronikající skulinami stažených záclon, ale pak dyektivě vyskočil a jal se mýřit a oblékat. Bylo po deváté hodině. O jedenácté měl s Martou umluvenou schůzku. Nejvyšší tedy čas!

S rozpustilým, valčíkovým popěvkem stávil se před zrcadlo, pozoroval svou tvář, upravoval vousy, zkoušel různobarevné kravaty a mluvil sám k sobě radostně potěšitelná slova o krásném svém dobrodružství s rozkošnou paničkou, veselou vdovičkou, dosud v smu-

tečních šatech, s modrými očima a malinkým, roztomilým, tajným dědičným znaménkem, jež mu bylo dopřáno šťastně objeviti včera, la-la-lá...

Když vstoupil do vedlejšího pokoje, našel tu dosud prázdné láhve ve stříbrném chladíči, sklenky s nedopitým vínem, zbytky jídel a cukroví, vše tak, jak to tu včera opustili, nežli se uchýlili do jeho ložnice. Zazvonil na domovnici, která poklízela v mládenecké jeho domácnosti, a nařídil ji vše, čeho bylo potřeba pro celý den...

A svěží vyšel z domu do jasným, podzimním sluncem zalité ulice. Vše hrálo v něm zdravím a spokojeností. Jak je život krásný... Vykračoval si vesele a cítil křepkost v údech, mládickou bujnost ve svých prsou. Všecky smutky jsou k ničemu, každé vyhledávané hoře, zbytečné rozumování o právech či povinnostech člověka tam, kde jde o štěstí, třeba jediné hodiny, neodpuštělným hlupstvím — Radost i rozkoš se nikdy nevrací, pokynula-li jednou marně — Nutno se včas přizpůsobit, aby mládí mělo své sladké, byt' lehkomyšlné triumfy — Na podzim, v ořeší, víc láska netěší... Všecko v něm zpívalo. Proplétal se zmateným šonem ulic a náměstí, pozdravoval se se známými a jeho oči dívaly se rozjařené

kolem, jako by se chtěly pochlubit svým tajným štěstím.

Nežli ještě zašel do kavárny, stavil se u květináře, objednal tu velkou, nádhernou kytici žlutých růží a dal ji zaslati Martě do hotelu. Sám vetknul si jednu z nich do knoflíkové dírky svého svrchníku.

Sedě u okna kavárny, před šálkem kávy a nedotknutou kupon denních listů, které jindy téměř hltal, díval se po kolemjdoucích ženách a maně srovnával jejich postavu, pleť, oči, každý pohyb ruky, chůzi i vkus jejich toilet se zjevem Marty. A byl nadšen jejím vítězstvím. Kolik jich tu přešlo, žádná neměla té gracie, toho rozkošného, vznětlivého půvabu, okouzlující, až rafinované něhy ženy-milenky, jako právě Marta. Přimhuřoval labužnický oči a jeho smysly zakoušely znova téměř všechnu mámivou slast jejich včerejšího šíleného objetí, kterým jako by dosud rozpálena byla všechna jeho krev a nervy se rozechvívaly. A zahlédl-li dámu v elegantních černých šatech a ve smutečním závoji, zneklidněl zřejmě a jeho srdce zabušilo jako na poplach. Byl sám sobě již směšným a posuzoval chvílemi zase vše, co se právě s ním odehrávalo, dosti skepticky i frivolně. Dusil svoje rozblouznění a včerejší večer byl mu pojednou jen nesmírně lehkomysl-

nou a pošetilou historií, z níž konec konců bude snad trochu nepříjemností, výčitek a slz... Bůh ví, jakého umění bude zas třeba, aby se vyprostil z nastražených tenat a pout...

Rozehnal rukou modrý obláček dýmu své cigarety a s ním jako by rozpláhl hned všechny stíny, chystající se zmraziti a pohlititi všechny zlatý jas blahem vzrušené duše. Myslil znovu na Martin podivuhodně měkký, snivý pohled, cítil teplo její ruky, vůni vlasů, chvění rtů a slyšel zmateně, jako v horečce šeptaná slova jejího oddání a lásky. Jeho hrud' zvedla se hrdostí. A jakási závrať ze všemožně krásných slibů do všech příštích dnů proběhla jeho hlavou. Mnil se býti hrdinou nevýslovně zajímavého, intimního dramatu, záviděníhodného dobrodružství, po jakém toužil a které bude jistě jednou tajnou jeho pýchou a nejkrásnější vzpomínkou. Směle a radostně rozhlédl se kolem...

Blížilo se k jedenácté. Zavolal číšníka, zaplatil a odcházel, těše se jako dítě na úsměv Martin, na vřelé stisknutí její ruky, na celé dnešní odpoledne, které bude jistě veselejší věcerejšího.

Kráčel jízdní drahou, neboť oba chodníky hlavní třídy byly již dopolední promenadou

zabránou a jemu záleželo teď na každém okamžiku.

„Zemane, poslyš, Zemane!“ zavolal na něho kdosi s chodníku.

Neslyšel. Spěchal zaujat svými myšlenkami, netrpělivý již a rozechvívě blízkým shledáním.

V hotelu „u arcivévody Štěpána“ vyhledal vrátného.

„V kterém čísle bydlí paní Olmerová?“

„Paní Olmerová... paní Olmerová,“ opakoval vrátný, jako by se rozpomínal a prstem přejížděl velkou černou tabulí, plnou číslic, klíčů a křídou napsaných jmen.

„Číslo 38! Ale ta dáma již odjela!“

„Odjela?“ vyhrkl zaražen Zeman.

„K službám vašnosti! Ranním vlakem. Dobře se již pamatuji.“

„Kam, nevíte?“ ptal se bledý a všecek zmatený Zeman, citě náhle, jak se mu hrdlo svírá nesmírně trapným pocitem.

Vrátný pokrčil rameny.

„Nevím, prosím. Poručila sněsti zavazadla a připravit kočár na Severozápadní nádraží,“ řekl a trochu škodolibě zadíval se na velkou žlutou růži na Zemanově svrchníku. „Ani zasláná kytice nemohla jí býti již doručena.“

„Zanechala tu snad nějaký vzkaz?...“

„Nevím o ničem.“

„Hm — tedy děkuji,“ zasykl Zeman a všecek vzrušen vyšel na náměstí.

V tupém zmatku a s chvějícími se koleny stanul na okraji chodníku. Teprv po chvíli se vzpamatoval a uvědomil si, co se vlastně stalo.

„Marta ujela!“

Ta dvě slova vířila mu teď dlouho a s trpkou trýzní rozpálenou hlavou. Jako by se vysmívala jeho zklamání, náhlému a smutnému konci všech jeho svůdně rozkvetlých nadějí.

Kráčel dále hlukem a křikem ulic, nepozvedaje hlavy, se srdcem rozeštvaným kolíkerou výčitkou. Nedovedl si dosud střízlivě vše vysvětliti. Po radostném, vášnivě sladkém sblížení, po všem, co se mezi nimi odehrálo včera, zdálo se mu nepochopitelným skutkem, svéhlavostí a podivným rozmarem zmizeti beze slova rozloučení, tak neočekávaně a tajemně, nyní, právě nyní, kdy jejich přátelství slibovalo tolik rozkošných a šťastných chvil. Tušil jen, že tu rozhodovalo asi něco mnohem závažnějšího, nežli pouhá náhoda či nenadálá nutnost odjezdu. A z chaotického víru všech dohadů a domněnek vracela se mu vždy znova a neodbytně myšlenka, že snad Marta ho soudila a odsoudila... Bylo to po prvé, kdy ve svém životě setkával se s tak příkrým a náh-

lým rozuzlením milostného románu. Tím nepochopitelnější byly mu teď jakékoli pohnutky, jež přiměly Martu, aby z Prahy ujela. Všecky ženy, s nimiž se stýkal, ať již byly hříčkou vznětlivé jeho krve, či probudily v něm hlubší zájmy i city, ať jej již zbožňovaly, či nebyly k němu právě nejupřímnějšími, klamaly ho a podváděly — stěží jen daly se vždy přiměti ke skoncování brzy nudícího jej poměru. Pronásledovaly ho svými rafinovanými něžnostmi a přísahami ještě tehdy, když již dlouho jimi pohrdal. Ba leckdy bylo nutno odvážně přehnouti z milostných jejich úkladů a nástrah, chystaných jeho volnosti a svobodě...

Marta zřekla se ho sama — a to popuzovalo, dráždilo a rozbolestňovalo všecku pýchu zhýčkaného jeho srdce — Zašel do postranních ulic a s hlavou hluboko sklopenou vlek se s chodníku na chodník, cítě, jak se mu málem slzy hromadí v očích.

„Servus, Zemane, co děláš, jak to vyhlížíš?“

Před ním stál malíř Viktor Jirkovský.

„Jdu domů. Není mi nějak dobře...“

„Proč nepřiješ zas jednou mezi nás? Stárneš, milý příteli, anebo jsi zas zamilovaný až po uši... Na sklenku vína bys nešel? Pojď,

jsem dnes ve výjimečně dobré náladě. Postěžuješ si a bude dobře..."

„Ne, dnes ne, až jindy, Viktore.“

„Přijď tedy jednou večer do atelieru! Ale jistě! Rozumíš!? Vždy v sobotu! Budeme mít švandu. Chodí tam Holar, Brandner, Choděra, Hněvkovský, Lindner a ještě někdo — ale to je překvapení..."

„Snad — budu-li moci... je teď mnoho práce.“

„Jen přijď! Víš, co dovedeme... Tak servus, na zdar!“

„Na zdar!“

Zeman zahrnul za nároží a byl téměř povděčen Jirkovskému, že ho netýral děle lada-bylon rozprávkou. Svěsil hlavu a zahlédl žlutou růži v knoflíkové dírci svého svrchníku. Zrudl studem. Vyhlížel asi hodně komicky před Jirkovským. Vztekla ji vytrhl, zmačkal a vstrčil do kapsy. Ale jako naschvál a naposled zavala kolem ještě mdlá a opojuá její vůně, připomínající mu nesmírně radostné vzrušení dnešního rána, kdy těmi květy pozdraviti chtěl novou svou milenkou. Sevřel rty v bolestnou grimasu a jeho srdce zatřásl se nezvyklým nepokojem. Jaká komedie, jaké rozmazy! Což tak málo mu rozuměla? Nechtěl jí přece ublížit, rozhodně nechtěl jí ublížit! Ba musí

si poctivě přiznat, že v jejich očích, v jejich slovech, v celém jejím půvabném zjevu bylo cosi, co podivuhodně rozněcovalo v něm hlubší city, prozářilo a zahřálo jeho duši, takže se mu chvílemi zdálo, jako by měla mít zvláštní, tajuplnou moc nad jeho příštím životem... Skoro se jí bál, opravdu... Ne, nebyla mu lhostejnou tak, jak se snad domnívala. Dovedl chápat její roztesknění po novém, krásném a šťastném životě i všecko její roztoužení — — Nebylo třeba, naprosto nebylo třeba tak nerozvážně jednat. Ale byla sentimentální až hrůza... Kdyby toho nebylo, jak krásně dalo by se bývalo žít, čím všim mohla se opojit jejich lačná a žíznivá srdce. Tak krásná příležitost nikdy se nevrátí nikomu z nich. Spoléhal na její minulý, promarněný život, na její zkušenosti ovdovělé ženy — ale byla citlivější každé slečinky... A přece ten věrejší večer, kolik závrtných, šíleně krásných chvil předpovídal! — Vzpomněl na její polibky, jimiž jako by z jeho rtů a prsou chtěla vyssát všecku horoucnost jeho mládí a krve, vzpomněl na malé hebké její dlaně, jimiž hladila jeho vlasy i čelo a které slibovaly tolik dobroty — a byl skoro zoufalý nad její ztrátou. Pojednání však zmocnila se ho vášnivě naděje, že, zatím co se tu mučí,

doma na něho čeká Martin list s vysvětlením náhlého jejího odjezdu.

Jako potřeštěný spěchal do svého bytu.

A nemýlil se. Domovnice vyřizovala mu, že sotva prý ráno odešel, posluha donesl list.

S rozechvěním jej otevřel a četl:

„Drahý a dobrý příteli, zapomeňte na mne a na všechno, co bylo mezi námi. Nebude Vám to za těžko. Vím, nemáte mne rád tak, jak jsem po tom náhle a nejhoroucněji zatoužila. Sám jste mi to řekl! Ostatně snad Vás aspoň trochu pobavila chvíle, v níž jsem Vám náležela a která byla nejtrpčí z celého mého života, třeba byla tak nezapomenutelně krásná. Nelituji ničeho. Milovala jsem Vás příliš, nežli abych si něco vyčítala. Srdce však napovídá, že nelze ani o krok dále... Proto odjíždím. S bohem! Buďte šťasten! Vaše Marta. —“

Rozčileně přešel Zeman několikrát svým salonkem.

„Hm — věčně totéž,“ pomyslí si a nevrle skládal list zase do obálky.

„Je jako všecky — jako všecky! Usměješ se, polichotiš, dáš se do blonzuění, a když ztrátiš hlavu a podlehnáš posléz vášni svých smyslů, je zle... Toho neodpustí ti žádná —“

Ušklíbl se cynicky a odhodil list na stůl. Přecházejí stále pokojem mrzut a rozlíceně.

„Jako by bylo tak těžko obětovat hrstku citů pro štěstí třeba jediného, nenávratného okamžiku! Co dá nám píseň, která nás roztočila a v dále zanikla, co povadlý květ, který kdysi nás nadchl snivou svou vůní a svěžestí? Vyplytvali jsme trochu opojeni — nic víc se nestalo. Toho egoismus ženy nikdy nepochopí. Rozumí krásu a lásku jen za cenu naší svobody a volnosti — k čertu s jejich poesí...“

Jakkoli náhlé zmizení Martino Zemana s počátku hluboce a trpce rozechvělo a popudilo, nepřivedlo jej přece z obvyklé duševní rovnováhy. Litoval především, že jeho „nový román“ skončil tak směšně a hloupě a že připravil ho o mnohou rozkošnou chvíli, na niž se opravdu těšil. Pokusil se sice hned druhého dne po Martině odjezdu napsati ji dlouhý list, plný výčitek i upřímného stesku nad nepochopitelným jejím rozhodnutím, ale zdálo se mu to příliš nebezpečnou zповědi. Roztrhal tedy dopis a napsal jen několik škádlivých a jizlivých otázek na svou navštívenku. Ale i to si rozmyslil a neodeslal raději ničeho. Den, dva byl poněkud mrzut, přemýšlel, čím by Martu udobřil nebo vytrestal za nepředložený její skutek, ale pak vše v něm jaksi vychladlo a byl konečně rád, že celá příhoda skončila pro něj ještě dobře. Ostatně, pů-

sobilo mu i jakousi rozkoš, dáti vyzniti celému dobrodružství tak tajemně a nejasně, ba utěšoval se, že Marta ozve se co nevidět sama. Byl o tom pevně přesvědčen, že musí dojíti alespoň k malé dohře, namlouvaje si, že tak dalece ženy zná, než aby nesměl očekávati nějakého toho pokračování nebo rozbolesného finale... A pak nechtěl se připraviti ani o zdání pohněvaného a uraženého — Útěk Martin vysvětloval si přílišnou její citlivostí i naivností, přičítal jej strachu a malomyslnosti venkovské paničky, které odváznější toto „zapomenutí se“ popletlo trochu hlavu a nahnalo hned hrůzu výčitek a muk svědomí. Přivykla jistě již asi všelijakým těm maloměstským předsudkům a příkazům šosáckého života, které pro ni znamenaly víc, než troška vlastního štěstí a volnosti. Zmýlil se v ní zkrátka, zmýlil...

I uával starosti a práce v tiskárně nepfipouštěly dlouhých úvah či dokonce smutků. Byl tu již listopad se svými šedivými dny, ale s horečkou nesmírných příprav a vytrvalého úsilí vzhledem k nastávající vánoční a novoroční saisoně. Povinnosti se nahrnuly a zaměstnávaly Zemana po celý den. Byl brzy ve své kanceláři a zas u sázecích i tiskařských strojů. Ruch stoupal, zakázky se množily a stroje nepřestávaly hloučet, šumět a lomožit od

rána téměř až do noci. Bylo třeba využití každého okamžiku, síly, důmyslu i vtipu, aby mohlo být čeleno proukavé soutěži. A Zeman byl na svém místě. V jeho závodě kypělo to zdravým a slibným rozmachem. Jeho zkušenosti, energie i odborný rozhled konaly pravé divy. Vysedával teď téměř celé dny ve své pracovně, řídě odtud s podivuhodnou obratností všechny záležitosti uměleckého svého ústavu, který během let stal se jedním z nejvyhledávanějších. Neboť Zeman s nevšedním a pronikavým zájmem sledoval všechny moderní vymoženosti knihtiskářského, typografického i grafického umění, rozšiřoval svůj závod o nové a podstatné složky, přilnul a vžil se s takovou láskou do svého oboru, že se tu stal vynikajícím znalcem a praktikem. Ovšem změnilo se mnoho, jak v požadavcích, tak i v rozsahu a vnitřním řízení závodu, od chvíle, kdy se rozhodl převzít tiskárnu po zemřelém svém otci. Často v tichých a šťastných chvílích uspokojení a úspěchů přával si Zeman, aby tak otec mohl nyní shlédnouti všecko jeho přičinění, netušený ten převrat i rozkvět malé kdysi tiskárny, obstarávající druhdy práce jen podřízenějšího a bezvýznamného téměř rázu...

Bylo až ku podivu, jak Vilém, který ve

svých osobních i společenských stycích byl dosti nestálý, netečný i lehkomyslný, dovede celou duší věnovati se namáhavé a všechny jeho síly i schopnosti zhusť vyčerpávající práci v široce rozvětveném uměleckém svém závodě. Zdálo se, jako by vše ostatní, s čím se v životě svém setkával, mělo jen příliš podružný a malý význam oproti těmto tak radostným jeho snahám, které leckdy neznaly ani chvíle oddechu. Proto také všecek jeho styk se světem mimo jeho pracovnu byl zcela nahodilý a měl spíše vždy nádech téměř konvenčních povinností, nezanechávaje v něm hlubších dojmů, než jakých právě bylo třeba. Nevyhýbal se společností, ale nepřivykl jí také, aby mu scházela jako nutný doplněk jeho zájmů. Navštěvoval divadlo, koncerty, výstavy, zábavy, ale bylo to většinou více méně z touhy, aby měl jakýsi přehled všeho kulturního snažení, nových směrů, proudů a ideí uměleckého i sociálního života. Ostatně k divadlu i výstavám pontaly ho i jeho každodenní intimní i obchodní styky s umělci, literáty i malíři, jimž tiskl a reprodukoval jejich díla a mezi nimiž měl celou hrstku oddaných a milých přátel. Scházel se s nimi často a rád i mimo svůj závod, v restaurantech i tichých jejich atelierech, plný pochopení pro kruté jejich

umělecké zápasy a vždy ochotný přispěti jakkoli k uplatnění jejich snah i talentů. Vábily ho vášně, vtip a lehkomyšlnost, s jakými rvali i vyrovnávali se často se svými pohmožděnými ideály a ilusemi, bavily ho jejich vážné i veselé, duchaplné i rozpustilé rozhovory, urputné hádky, nadšené horování i blýskavý humor, a dovedl probditi leckterou noc při improvizovaných jejich slavnostech, bujném i ztřeštěném veselí.

Jedinou jeho slabostí byly — ženy. Podléhal věčně svůduému jejich kouzlu, třebaže si byl vědom, že jsou jen příliš prchavou, nevďěčnou a leckdy i dosti nebezpečnou hříčkou jeho rozmarů a nervů. Miloval je již pro samu dobrodružnost, s jakou střídaly se v jeho životě, a máje u nich dosti štěstí, bez dlouhých úvah splácel jejich lehkomyšlnost stejnou, ne-li větší lehkomyšlností. On, pěkně nrostlý, mladý muž, s pátravými očima, pohrdavými rty a jemnou pletí, vymohl si vždy již ponhým svým zjevem nějaké to sladké doznání vřelých sympatií, dovedl mást i mámit svými slovy i názory, uhlazeným i rafinovaným chováním, aby nabaživ se dnes, mohl zítra těšiti se na nové dojmy a úspěchy tčkového svého mládí i zhyčkané své duše. Neboť o víc mu zatím nešlo... Láska čistá a vznešená,

trpká či mučivá, nerozleptala dosud opatrné a sobecké jeho srdce —

Jeho dobrodružství s Martou zanechalo v něm po prvé jakési stopy hlubších výčitek, pobouřilo trochu jeho hrdost a víc než mu bylo milo, zneklidňovalo přece jen jeho svědomí, jakkoli se tomu bránil spoustou sobeckých, jizlivých i cynických vtipů a každou vzpomínku na náhlý její odjezd hleděl utlumiti neupřímným výsměchem. Uvědomoval si však čím dále tím jasněji, že to nebyla asi kokerie, ani rozmar, jež přiměly Martu k rozhodnému odřeknutí se všech dalších s ním styků, a její odmíčení přesvědčovalo ho již zřejmě, že jí bylo krutě ublíženo. Téměř proti své vůli zabýval se teď v myšlenkách častěji Martou i její zrádou a trpká výčitka nevďčnosti a křivdy přepadala ho nejednou ve chvíli oddechu či v noci, kdy vracel se domů z restaurace pustými ulicemi. Ucítíl pohled modrých jejích očí, stisk jejích lebkých rukou, sladkou i mučivou vřelost jejích polibků a nedovedl se ubrániti prudkému a náhlému stesku a touze po její blízkosti. Milý a půvabný její zjev vyvstával před ním všude i při nejintenzivnější práci v závodě, hlásil se k němu doma, ať se dotýkal kteréhokoli předmětu, znepokojoval ho a bývalon jeho bezstarostnou náladu

měnil v melancholický jakýs smutek. V takové chvíli napsal jí jednu list. Ale Marta neodpověděla. Jako by jí nebylo ani na světě...

Jednoho večera Zeman, ubíraje se na představení „Fausta a Markétky“, setkal se náhodou na Ferdinandově třídě s Holarem a Lindnerem. Jdou k Jirkovskému na večírek. Oh, dnes musí s nimi! Dal se dlouho přemlouvat, posléz nezbývalo, než podlehnutí záplavě výčitek i lákavých slibů.

Nebyl beztak již dlouho mezi nimi, zanedbává je a bůh ví, co si o sobě myslí, on, který, kdyby jich nebylo, neměl by věru co tisknout, hehé...

Vystoupili tedy do čtvrtého poschodí a zakukali na nízké dveře atelieru. Dlouho neozýval se nikdo. Konečně přece zaslechli šramot a Jirkovský přišel jim otevřít.

„Ach, to jste vy!“

„Inu ovšem, co tropíš?“

„Na zdar, Jirkovský!“

„Tys spal, vid'?“

„Ale kdež!“

„Nu, nu, jen se přízeň! Ci nejsi sám?“ vtipkoval Lindner.

V ateliern bylo dosud temno, jen velké, šikmé okno propouštělo matný, podzimní přísvit večerního nebe.

„Počkejte, musím přece rozsvítit!“

„Nemáš tu snad někoho? Řekni, blázinku, vždyť mi můžeme zas odtud,“ zasmál se Holar.

„Zemane, pozor, ať se nezabiješ o nějakou štafli, je to pořádek!...“

„Zeman je tu také?“ vykřikl radostně Jirkovský, hledaje marně sirky. „Kolik vás vlastně je!“

„Tohle je hostitel, skandál!“ volal Lindner usedaje potmě na pohovku.

Zeman škrtl sirkou a podával ji Jirkovskému.

„Zde, příteli!“

V koutku pracovny vzplanul v té chvíli plynový plamen a po chvíli v opačném koutě druhý.

Jirkovský vstal teprve teď každého z nich stisknutím ruky. Lindner i Holar odložili již své svrchníky, zatím co Zeman rozhlížel se kolem, v upřímném zájmu o nové práce, kterých ještě neznal a které stály na štaflích již dohotoveny či v prvních náčrtech.

„Eh, nech toho, nedívej se, Zemane, na tu robotu, je mi vždy úzko z té zatracené mazanice! A zejména teď při večerním osvětlení! Vypadá to jako mrtvoly. Pojď, sedni si, mám velikou radost, že's zas jednou přišel...“

„To ti svědci zavinili, mluvili ke mně slovy andělskými i ďábelskými a proto odpusť, přišel-li jsem snad nevhod —“ řekl Zeman, svlékl kabát a usedl na nízký taburet.

„Ale naopak, příteli, vždyť duš je náš den, pobavíme se, popovídáme —“

„Nemínvil někdo s Brandnerem? — Přijde? A což Choděra a Hněvkovský?“ vyzvídal Lindner, natahuje se na divan a zapaluje si vyhaslé viržinko.

V tom však vešel již neprivřenými dveřmi malíř Brandner, zakaboněný jako vždy, s lulkou v ústech a v nesmírně širokém klobouku.

„Co že nezavíráte? Každý žebrák sem může...“

„Nemubuj a pojď dál.“ zval ho Lindner. „Představ si, Jirkovský prodal za několik tisíc obrazů a teď se bojí, aby si to kupec nerozmyslil...“

„Eh, čerti, nezačínějte hned u dveří se špatnými vtipy...“

Brandner svlékal se a npravoval dlouho v koutě a posléz posadil se na bednu u kamen.

„A kde je baba?“ rozhorleně vzkřikl náhle Holar. „Zazvoň na babu, Viktore, mám již hlad! Či dáš dnes něco k lepšímu? Mám chut nejméně na hunry a šampaňské...!“

„Ale bňček to spraví, vidí!“ řekl Jirkovský a vstal, aby zavolal domovnici.

Stará Kuncšová všecka udýchána přiběhla a vyslechla, co všecko má skoupit. Salámy, uhořce, nářez, sarlinky, uzené maso, máslo, sýr, okurky, tolik a tolik housek a tolik piva. Její syn Toník prý jí pomůže nésti džbán. Tedy dobře, hodně mnoho pival. A každý platí svůj řád. Jirkovský vzal na se úlohu domácího pána a jal se upravovat tabuli. K menšímu stolku přiložil veliké rýsovací prkno a podepřel je dřevěnou bednou. Staré křeslo ze XVI. století, pohovka, dvě černé gotické židle a odřeuý taburet doplnily hodovní nábytek. Pak došlo na prádlo, příbory a nádobí. Ale to vše sehnalo se ze všech koutů atelieru v několika vterinách. Byly tu asi tři nože a pět vidliček, tři porculánové talíře a celý tučet papírových. I sklenic bylo dost, několik vzácných starožitných, broušených, ušlechtilých tvarů a krásných barev a celá řada tenkých pohárů, jaké se podávají s pivem do vagonů na

různých nádražních restauracích. Ručník zavěšený na tenkon bambusovou žerd nad samým stolem nahrazoval ubrousky.

Zatím co Jirkovský hmoždil se s upravováním této tabule a přátelé pomáhali při tom vtipy a ušklebky, přišel Hněvkovský. Mladý, bledý hoch, s dlouhými vlasy a krásnou tváří. Vyřizoval, že Choděra bude tu co nevidět, že se stavil jen pro večeri dole u uzenáfe. Když se s ním Holar vital, poškádlil ho, jak měl ve zvyku.

„Nczkaziš se tu mezi námi? Mám o tě, miláčku, strach!“

Hněvkovský ani na něho nevzhlédl. Pověsil svrchník na štafli a usedl za stůl. Byl pečlivě oholen a stříhl jeho šatů a celý jeho zjev připomínal půvabnou postavičku z časů bieder Mayerovských.

Po chvíli byla tu již také domovnice s Toníkem a přinášela vše, co jí bylo uloženo. Večere započala. Bylo veselo, hlučno, nálada stoupla, rozmarne i zlomyslné poznámky rojily se a sršely kolem. Když přišel malíř Choděra, uvítán byl již rozpustilým řevem.

„Nesu novinu, zajímavou novinu, to se podívíte, kamarádi —“ kňčel a odhodiv havelok, usedl mezi ně a začal vybalovat z papíru šunku a z kapes vytahovat rohlíky.

„Povídat, povídat!“ volali všichni.

A Chodéra oháněje se rohlíkem vypravoval.

„Slyšel jsem právě v kavárně — tento, Šponar to povídal — že Karvanovi, Duškovi a Wintrovi vrátila jury podzimní výstavy ohrazy — Pane, to bude mela, kdo zná Duška, jak je domýšlivý na to, co umí, či neumí... A viš, co mu vrátili, Viktore? Jeho ‚Salome‘ —“

„Co pravíš?!“ ozval se Jirkovský, „a Karvanovi také? Nu, Pánbůh s námi, to bude soudný den! To je jako vypovězení války starým pánům —“

„Konečně jednou rozhodný čin,“ řekl Holar. „Co s prostřednostmi? Je přece nutno již jednou větrat v té naší ztrouchnivělé výtvarnické mizerii... Jsem to stojaté vody, úctyhodná starobylá konvenčnost bez jediného zámkritu nových nadějí a svěžejšího rozpětí. Nudná, trapná poušť, bezvýznamné, mozolivé pachutění...“

„Počkej, neřidav se,“ zakřikl ho Lindner vysmívaje se náhlému jeho rozhorlení.

„Ne, Holar má pravdu!“ vpádl znovu Chodéra. „Toneme stále v cukrově sentimentální horečce soucitu s uměním, které již stůně na zřejmou impotenci... Není u nás pochopení pro krásný, smělý a hrdý čin, zápas uměleckých

ideí, pro výraz pravé osobivosti, pro kvas a sliby mládí, pro boj o nové umění a vítězný jeho vývoj, jak se s ním setkáváme všude v cizině. Každá odvaha umírá u nás na sešněšnění...“

„To jsou frace! Krása je jen jedna a v té je všechno,“ podotkl Zeman, víc žertem než vážně.

„Ano, ale je nová krása a celý svět nových půvabů, tak jak o něm sní Gauguin, Cezanne, Derain, Bracque a jiní, o němž se u nás ještě ani nezazdalo —“

„Jaké štěstí!“

„To je žalostná negace všeho umění. Horečka schválnosti a podivínství panmělců, posedlých touhou vidět všechno jinak, než vidí ostatní a nahrazovatí prostě černým, co doposud každý viděl bílé...“

„Pak neuznáváš jakýkoli vývoj! —“

„Naopak, je naprosto nutný, ale na podkladě dosavadní umělecké kultury, všeho toho, co je vlastně podstatou pravého umění...“

„Ano, Zeman má pravdu!“

„Zeman je šosák —!“

„Což je potom vzručující poesie a ušlechtilá krása linií obrazů Manesových?“

„Nesmysl! Zde nutno učit se znovu vidět, stavět se na stanovisko těchto průkopníků,

opravdu odvážných a silných, jejichž umění bude pochopeno teprv za deset, dvacet let... Jste hlustokožci, přátelé, a bojíte se otevřít oči i srdce nezadržitelnému vývoji...“

„Poslechni, Choděro, myslím, že taková opona Flynnisova byla krásná před dvaceti lety a bude krásná i za nových dvacet let...“ řekl Hněvkovský.

„Slovo ‚krásný‘ o uměleckém díle je prostě hnusné a banální. Co s tím chceš? Ostatně tomu nerozumíš...“

Nastala prudká debata, při níž vyprázdnil se plný džbán piva, takže Jirkovský musil zazvonit na Jeníka, aby došel pro nové.

„A co ty, Brandner? Sedíš tu a díváš se kolem tak ironicky. Promluv také něco!“ vykřikl Lindner.

„Je mi z vás smutno!“

„Což ty! Jak?“

„Inu, křičíte se tu a hádáte jak čerti a jsem jist, že za deset let pošlou tamhle Choděrovy i Jirkovského obrazy také domů, jako dnes vy posíláte práce Duškovy! I vy sestárněte, molodci! K čemu tedy ta ješitnost? Pánbůh vás potěš!...“

„Bravo pessimist!“ zasmál se Jirkovský. „Dávám ti za pravdu! Tu náš cigaro!“

Čas míjel. Zábava měla dnes celkem podrážděný ráz.

„Poslechni, Hanzi, včera četl jsem tvoji novou knihu,“ začal náhle Holat, obraceje se k Hněvkovskému. Povstal, narovnal si skřípec a projel rukou vlasy. „Viš, příteli, závidím ti vlastně, že dovedeš být takový solidní, sladký a spokojeně šťastný ve svých citech i názorech. Jsi zkrátka dobře vychovaný spisovatel... Jako stvořený pro naše měšťácké salony. Nezkazíš dobré mravy našich slečinek. A budeš slavný, zatím co moje knihy dávají do klatby pro jejich prý vyzývacou nemravnost! Ba, knihkupci nabízejí je ve svých insertech málem již jako pornografickou literaturu... Dopracoval jsem to...“

Hněvkovský sraštil obočí a zrudl.

„Vím, co tím chceš říci! Jen se, prosím, zase nechluď vším, co jsi prožil, slyšeli jsme to již tolikrát.“

„Ale nezlob se, miláčku!... Což mohu za to, že mám rád život, pravdu a ty jen sentimentální sny?“

„A kdo ti řekl, že nežiji, že nemám svůj svět radostí i bolesti skutečného života. Že ty o tom nevíš? Chachá — to je dobré. Snad jsem žil intenzivněji, bouřlivěji nežli ty...“

Ovšem nechodím se všim na trh, ani do svých povídek. Mám vkus . . .“

Všichni se rozesmáli. Holar a Hněvkovský dostávají se znovu do sebe. Je dnes taková podivně vznětlivá nálada ve vzduchu.

„Ale, miláčku, chodíš s hezkým děvčetem není ještě dobrodružstvím, jako není dobrodružstvím, musíme-li hrát třeba dlouho do noci šachy s manželem pro nějaký ten laciný úsměv jeho hysterické, nudící se madame . . . Kdybys znal ženy, kdybys kdy prožil opravdové a hluboce nějaké takové vzrušující drama vlastního srdce, či byl sám hercem svého románu, musil bys psát jinak . . . Jsi naivní blouznílek a své zálety sprádáš jen u maminky nebo v kanceláři, když na tebe chef nekouká . . .“

„Piši, jak umím a cítím a rozhodně ti přenechávám rád všechnu onu frivolnost, s jakou dovedeš vyžvanit hned každý lehkomyslný svůj flirt či intimní poměr s nějakou paničkou v literární své práci . . .“

Holar vzhlédl poněkud podrážděně.

„Neznám krásnější inspirace, jako je mysterium lásky, ať již je to nadšení pro nějakou bloupon paničku, kněžnu či ubohou sklepnicí. Co je mi po těch, kteří se mi dívají do karet.“

„Ať žije láska!“ volal Lindner a přifukával si s Holarem.

„Ať žije nemravnost!“ smál se poněkud již opilý Choděra a zvedal svou sklenici.

Také Zeman vstal a připíjel si s ostatními. Nastal bouřlivý hluk. Jeden překřikoval druhého. Smáli se, ječeli, přitukávali si sklenicemi roztláčeje hlavami oblaka dýmu z cigaret a doutníků. Když znova usedli, Hněvkovský, poněkud rozčilen, s jízlivým úsměvem kolem rtů, zůstal státi a díval se dlouho na Holara.

„Co bys tomu řekl, Holare,“ začal pojednou jaksi nesměle a stísněně, „kdybych se ti tak přede všemi, jak tu sedíme, pomstil za ty tvoje roztomilosti a vtípy hodně upřímnou zpovědí . . .“

„Už zas začínáte?“ vzkřikl Lindner.

„Pivo!“ zaúpěl Choděra. „Kde je pivo?“

Holar pozoroval posměšně Hněvkovského. Mhouřil oči za skřípeem a přesunoval špičku s doutníkem z jednoho koutku úst do druhého.

„Co pak, miláčku?“ ptal se ironicky.

„Rád bych ti totiž dokázal, že nejsem tak naivním, jak si myslíš, ani tak nevinným, jak se ti zdá. Měl jsem jednu vzácnou vlastnost, že jsem uměl mlčet. Ale provokuješ, jsi zlomyslný, proč bych tě tedy neztrestal — — Konečně dnes, kdy ti snad celá věc bude již lhostejna a kdy již Emmu nemiluješ, proč bych ti to neřekl? — Byla tvou pýchou, ale nebyla

jen tvou milenkou — Dovedli jsme tě znamenitě klamati a vím snad lépe dnes — jak chutnaly její polibky . . .“

Holar zbrunátněl. Vstal, máchl vztekle proti Hněvkovskému rukou a vykřikl:

„To je drzá lež —“

Chtěl ještě něco říci, ale nedovedl již. Usedl ztěžka znovu na židli.

„Ať žije láska!“ volal řehtaje se Choděra.

„Vida, durdiš se!“ stále ještě zřejmě rozehřívěn pokračoval Hněvkovský. „Myslil jsem, že řekneš, že o tom víš. Ale nevěděl's nic. Hle, jaký jsem záletník, i tebe, svého přítele, jsem zradil, chachá . . . Teď snad mne již necháš na pokoji . . .“

Usedl.

Smáli se, ale jen aby nějak zaplašili nebezpečné napětí.

Pak nastalo trapné ticho. Ale v tom někdo zabušil na dveře a hned v zápětí ozval se tlumený smích.

„Sláva, už jsou tu!“ zvolal radostné Jirkovský a běžel rychle otevřít.

A za ohlušujícího řevu, za dupotu, potlesku a nadšeného výskotu vběhly sem Mici a Hela. Byly zprvu trochu zaraženy četnou společností tu shromážděnou, ale když poznaly, že mimo Zemana je tu samý starý zná-

mý, rozveselily se brzy. Mici, menší, temperamentní, černooká a snědá jako cikánka, podávala každému ruku a s Lindnerem se i políbila. Hela, štíhlá, pěkné urostlá rusovláska, s temnými očima, krásně vykrojenými rty a ušlechtilými rysy tváře, byla zdržlivější, ale vítala se se všemi stejně upřímně a dobrácky.

„Jejéj, to je vás dnes tu! Co to je za slavnost?“ volala Mici a svlékala rychle svou Jupku a sundávala veliký, široký klobouk, plný laciných růží. Hle pomáhal Jirkovský.

Ve všech jako by přibýlo rázem krve. Stíny, které se tu před chvílí rozestřely, zaplašeny byly náhlým rozjasněním. I zakaboněný Brandner se usmíval, i Holar, jako by zapomenu, že tu před ním sedí protiva Hněvkovský ve fialové vestě a dlouhém šosatém kabátě. Choděra se řehtal a kolébal na své židli, Lindner objímal Mici a s přemrštěnými poklonami zval ji k „rozkošnému souper“ ve společnosti této zhýřilé čeládky.

Zas sršely vtipy a poznámky, ozývaly se výbuchy rozpustilé veselosti, a ironické a zlomyslné posměšky střídaly se s nadšeným horováním, s křikem a hádkou i se zajímavým vypravováním pikantních historek.

„Jaké ohavné spušťení! Ó, Sodomo a Gomorrho!“ opakoval neustále Choděra a natahuje se po Heleniných rukou, hladil je a líbal.

A Hněvkovský drže ji kol pasu recitoval s pathosem z Chateaubrianda:

„Ó ženy, vy milostnice, dnové a noc
vás miluje jako rosu . . .“

zatím co Lindner, sejmuv se zdi kytaru, doprovázel ho pitvornými gesty a grimassami, brnkaje při tom ledabyly do strun.

„Nechte mne přece najíst,“ křičela Mici, vyhledávajíc mezi zbytky večere lepší sousta.

„Helo, podívej se — kaviár!“

„Hm, já nejraději uherský salám a rybičky. Ale je jich tu již málo . . .“ řekla Hela, počítajíc sardínky v plechové krabici.

„Kde jste byly dnes tak dlouho?“ ptal se Jirkovský.

„Božíčku, byl přece ‚Faust‘, ten trvá vždycky tak dlouho!“

Brandner se divoce rozesmál:

„Faust, Faust! Ach, tam zpívají se ony dojemné verše:

„O zem se hádá s Turken Řek,
my o tom nic nevíme,
vyjdem' si na pahorek,
pijeme a jíme . . .“

„A což bacchanale!“ ozval se Holar a zvedl se s pohovky. „Tančily jste, děvčátka? Tamtara, ratatata, tamtará . . .“ zpíval a skákal po atelieru, vyhazuje vysoko nohama, až se svalil na perský koberec za všeobecného chechtotu.

„Mám strašnou žízeň,“ postěžovala si pojednou Mici.

„Hospodo!“

„Jean! Piccolo!“

„Pivo, víno, šampaňské, mé dámy?“

„Limonata, molto bene, bibite, bibite!“

„Je libo rýnské, burgundské, bordeauxské, španělské, máme všechny marky a na každou cenu . . .“

Nastal pekelný křik, když Jirkovský odněkud z kouta vytáhl láhev vína a naléval oběma děvčatům do skleněných kalíšků.

„Podívejme se, Viktor má víno a neřekne!“

Ve chvíli byli v jeho zásobách. Objevilo se, že je tu ještě pět lahví dobrého dalmatského. Musily na stůl! Bylo tu jásotu. Holar zasedl k pianinu a zahrál bouřlivé intrády.

„Dej pokoj, chceš, abych dostal výpověď? Je již ke dvanácté,“ volal naň Jirkovský. Ale Holar jen stěží dal se uprositi. Začaly při-

pitky, při nichž děvčata stála na židlích, vyskala, smála se a Lindner s Choděrou, Brandnerem a Hněvkovským dělali „živé obrazy“.

Zeman seděl tu s rozzářenýma, veselýma očima. Bavit se znamenitě. Pozoroval obě baletky, s jakou dychtivostí hltaji a pouští se do posledních zbytků večere a zejména Hela se mu líbila, s dětskou, milou svou tváří, již nespořádaný život i otravné ovzduší, v němž žila, nedovedly dosud mnoho ublížiti. Pod vrstvou špatné smytého líčidla smála se na něho ještě svěží a jemná pleť dvacetiletého děvčete a její černé oči, vlhce vyzařující mezi černě natřeným obrvím, vypravovaly vesele o všem možném, jen ne o bídě a nouzi, na kterou uvykly jistě od dětství se dívati. Všiml si jejich krásných rtů, hořících dosud šarlatovou červení, tak jak si je v divadelní šatně přibarvila, a dovedl se snadno vmysliti v lživou tu illusi, rafinované to kouzlo, jakým jistě působí tato žena večer v záři a lesku jeviště při nějaké efektní baletní scéně. A představoval si ji s nadry a zády hluboce obnaženými, s nahými okrouhlými rameny, v gázové sukénce, v těsně přiléhajícím trikotu, jak tančí, vznáší se a vzléhá při opojivé, snivé hudbě a nalhává svým zjevem všechnu tu nádhru a poesii sladkého přeludu. Byl jí zkrátka nadšen a při první příle-

žitosti přisedl hned také k ní, aby se s ní blíže seznámil.

Přivítala ho se škádlivým roznarem a vyhýbala se zprvu všem jeho lichotkám, jimiž ji zahrnoval a jež považovala za povrchní a příliš všední frase, jak je slýchá či slyšela již tolikrát v přítomí zákulisí od některého statisty či od svých občasných ctitelů. Ale pak zalíbilo se jí to či ono slovo, podráždilo její ješitnost, cítila utkvívati pohled Zemana v děle a významně na své tváři a postřehla i instinktem zkušené milenky, že její soused vzplanul doopravdy. Smála se mu do očí a dráždila ho jen tím víc. Konečně nebyl jí právě lhostejný. Měla také své tajné sny a nábožná přání, ale neměla štěstí. V lásce přišla obyčejné zkrátka. Sevšedněly jí skoro již všechny sliby a život zůstával stále stejně mizným a krutým k ní i k její utahané matce, která byla domovnící v Nuslích. Byla stále odkázána na svůj nepatrný plat tam v divadle a pak na těch pár krejcarů, které si vydělává šitím prádla. Byla by to tak švanda, myslila si, aby se tehle elegantní člověk doopravdy zamiloval. To by kamarádky koukaly. Pukly by jistě zlosti. Mici ne, ta jí přeje, ale ty ostatní a zvláště Somrová a Jelínková. A sprádala si již roztržitě a zmateně ve své rusé hlavičce,

jak by se vše změnilo... Je jistě bohatý, má asi pěkné postavení, již ten prsten na jeho ruce, co ten musí stát peněz... Pane Bože, kdyby tak —

A Zeman tiskl její rámě, mluvil, doléval jí vína a myslil na to, jak asi sněžné bílá pleť je pod tím laciným živátkem rusovlasé Hely.

Kolem stolu bylo již téměř prázdno a celá společnost malebně rozložená válela se po zemi, na perských kobercích, dováděla, smála se a pomlouvala v hýřivém humoru celý svět.

Jirkovský, jemuž Mici nvázála kolem hlavy nějaký rudý cár jako turban, natažen na zádech, pojednou se obrátil.

„Helo, Helouši! Co pak to, nevěrnice? Dues si mne ani nevšímá?“

Hela neslyšela. Zeman držel ji kolem krku a líbal.

„Ale nech ji,“ křičel Holar, podávaje mu sklenici vína. „Nech ji, kamaráde. Víš, pro jednu pannu, klobouk na stranu, a pak věř:

„Jedna-li tě opustila,
nahradí to stokrát jiná.“

A všichni jako na povel zpívali za ním:

„Jedna-li tě opustila,
nahradí to stokrát jiná.“

Zeman se ohlédl. Ta slova nějak podivně prochvěla jeho srdcem. Pustil Helu a zvažněl na chvíli. Čísi něžné, dobré oči, jako by se náhle na něho upřely, čísi sladké rty jako by se nad ním pokřivily v útrpný úsměv. Ale ti dole tam na koberci bouřili dál. Přitínkali si sklenicemi a objímali se navzájem v divém výskotu.

„Jé, Mici, ona má ještě na sobě trikot, ukázala...“ kuckal se opilý Choděra.

„Hela také,“ ozvala se vesele Mici. „Pospichaly jsme —“

Lindner povstal a všecek rozjařený křičel:

„Navrhnuji, abychom uspořádali půlnoční průvod. Mici šla, já ji obléknu.“

Myšlenka uvítána byla s velikým jásotem a vše stávalo se svých míst.

„Helo, pojd se oblékat!“ volala Mici.

„Či lépe svlékat,“ podotkl Brándner a rozchechtal se.

„A já vám zatančím — tento — kvapík — to uvidíte, miláčkové — jak vám zatančím,“ sliboval Holar.

„Pojďte, pomohu vám,“ řekl Zeman a odváděl Helu za žaponský paravent.

Nastal rozpustilý zmatek. Všichni se hahli do různých, Jirkovským přinesených látek

a kostýmů. Holar svlékal kabát a vestu, zatím co Lindner brnkal zuřivě na kytaru a Choděra zvonil nepřetržitě velkým kravským zvoncem, který si Jirkovský přivezl odněkud z alpských vrcholů.

Přešly Vánoce i novoroční dny a Zeman si oddechl. Bylo sice stále ještě na pilno, práce neustávala, počet zakázek se nemenšil, ale bylo lze přece ohlédnouti se již klidněji zpět, či mysliti o zítřku. Posledních několik neděl byl Zeman téměř již uštván nesmírným napětím všech sil, stálou horečkou závazných objednávek, ať již to byl tisk kalendářů, plesových pozvánek, tanečních pořádků, obchodních účtů, plakátů, knih i časopisů. Mimo to záleželo mu mnoho na tom, aby nový umělecký týdeník, v jehož náklad i tisk se uvázal, reprezentoval tiskárnu ve všech směrech nejlépe.

Teď, když shon i chvat poněkud ulevil a bylo po nejdůležitějších starostech, okřival poněnáhlu. Mohl opět „mezi lidi“, jak říkal. Navštěvoval své přátele, zašel do kavárny na partii kulečnicku, dopoledne na sklenku vína do své vinárny.

Bylo ho viděti zas častěji v divadle i na koncertech a skoro vždy již večer v plzeňské restauraci „u Gráfů“, kde zasedal za známým stolem „starých mládenců“, mezi plešatými profesory a doktory, mezi obchodníky a úředníky, herci a literáty, jak kdy náhoda je sem svála k veselé zábavě, klepům a politickým debatám. A vynechal-li někdy přece, zavinila to jistě Hela, která mu oznámila svou sladkou návštěvu, či vyzvala ho, aby si s ní vyjel na výlet někde do okolí. Ostatně Hela... Počínala ho již trochu nuditi svou nesmírnou oddaností a přichylností a pak stála ho i dosti peněz. Dovedla být roztomilou, bavila ho dlouho svou podivuhodně naivní dobrotou a něhou rozmazleného dítěte, tak jako by nikdy ani nepřekročila práh baletního sálu a neprožila spolu kus té hidy, všednosti a cynismu zákulisního života i dusného jeho ovzduší. Ale věšela se příliš na něho a stávala se mu obtížnou tak, že si usmyslil skoncovati s ní co nejdříve. Zprvu, kdy očekával ji rozechvěn často dlouho do noci, přecházejce kolem divadla, a těšil se, až si ji bude moci odvésti domů, měly všechny ty chvíle pro něho zvláštní půvab nezvyklého dobrodružství a nejrozkošnějších dojmů. Přinášel jí dárky, nad nimiž ona radostí vždy zaplakala, kupoval jí vše, nač ve své žen-

ské marnivosti pomyslíla, věda, že ji nalezne povolnou ke všem ztřeštěnostem světáckých svých choutek. A Hela přivykla brzy, ba v tajemném koutku své duše věřila, že Zeman nikdy již se od ní neodloučí — Bylo tomu také tak, jak si představovala hned tehdy, kdy se se Zemanem setkala po prvé. Její kamarádky, zvěděvše o jejím poměru, závidí na ni ani nemluvily. Tím víc však žila ona všem svým nadějím...

Ovšem nebylo proto jen tak snadné říci Hele, aby k němu již nechodila, dáti ji na srozuměnou, že to milé a svůdné, co mezi nimi bylo, vyvětralo, že mu sevsedněla. Když se o to po prvé pokusil, Hela, až hystericky citlivá, padla před ním na zemi v křečovitém vzlykotu a přísahala, že se otráví, vrhne pod vlak, či skočí s okna. Uchlácholil ji, ale scéna se opakovala brzy znovu a Hela vyhrožovala dokonce skandálem. Tu Vilém musil vynúiti všech svých zkušeností i značné výmluvnosti, aby ji přesvědčil, že k němu nemá nijakých práv, ba že by mu měla být vlastně vděčna za vše, čím snažil se tak často zpříjemniti její existenci. Nevyčítá jí nic, ale nezasloužil takového chování. Je jako všechny ty tam, které číhají, jak by se nejlépe zaopatřily a šilhají jen po kapsách svých vydržovatelů. Zkazily ji.

Je jí škoda. Myslil si o ní, že je lepší, inteligentnější než všechny její kamarádky, a proto ji učinil svou přítelkyní. Teď toho lituje. A Hela je zahanbena... Neví si rady. Hlava se jí točí, nohy třesou a v očích páli slzy. Snad je opravdu nevděčna vůči tomuhle dobrodruhu, hezkému hochu? Ztrácí sice jeho přátelstvím všecko, kamarádky budou si na ni ukazovat, že „dostala kvinde“, ale uznává ve svém chudém srdci, že opravdu nemá žádného práva... Vrhá se Vilémovi kolem krku a slibuje, že se polepší... Což může za to, že ho má ráda? A Hela zchrá o trošiček lásky, bude mu věrná jako pes po celý život. Ale Vilém se směje a poklepává ji po zádech... Chachá, opravdu, to by tak ještě scházelo...! Na takové hlouposti nemá věru času. Musí být přece rozumná —

Hela pláče. Ovšem ví, že je to směšné, má-li ho ona, baletka, ráda, ale nesmí ji to mít za zlé, přivykla-li mu... Nikdo se s ní dosud neuměl tak mazlit jako právě on; byla vždy tak šťastná u něho a myslela, že se rozejdou, až ona sestárne, ovšem zcela pochopitelně... Vždyť konečně uznává, že nemá nějakých nároků. Představovala si to zkrátka tak, že vždy, kdykoli by po ní zatoužil, přijde, políbí jeho i sebe a pak zas tiše, aby o tom

nikdo nevěděl, zmizí... Je to tak strašné, že se musí loučit, strašné opravdu — —

A tak mine zas nějaký čas.

Zeman vyhýbá se Hele, jak jen možno, a neotvírá, když zvoní u jeho dveří. Jednou, když ji přistihl čekající na něho u domovních vrat, odbyl ji dokonce několika brutálními slovy, plnými vzteků a výhrůžek. To byl konec. Hela se již nenkázala...

Byl také již nejvyšší čas. Neboť Zeman obával se, že by mu Hela byla ještě s to pokazit jeho nejnovější dobrodružství s mladinkou, rozkošnou Zdeňkou Lehmanovou, dcerou známého, bohatého pražského advokáta. Od několika dní vše v něm takřka hořelo divokou, až chorobnou touhou po tomto subtilním, výstředním děvčeti, které mělo vzhled nevinného poupěte, v jehož duši však probouzel se již a klíčila víšeň s podivuhodně dravou lačností. Až se zachvíval při pomyslení, že si Zdena vyvolila právě jeho, trochu již vybouřeného a blaseovaného světáka, aby ji zasvětil do všech mystérií lásky a byl vykupitelem nedočkavého jejího rozloučení po nejopojnějším doušku života.

Seznámil se s ní na jednom z velikých reprezentačních plesů na Zofíně, kam zašel vlastně nerad a jaksi z povinnosti. Přišel jen tak

jako mnozí, aby se tu ukázal na estradě jako čestný funkcionář, promluvil s tím a oním, gratuloval plesovému výboru a pak nenápadně zas zmizel na večeri do své obvyklé restaurace. Stalo se čirou náhodou, že při odchodu setkal se v salonku u samého schodiště s doktorem Lehmanem a jeho dcerou Zdeňkou. Byl jí představen a ani neví, jak se stalo, že po chvíli seděli již spolu pod palmami estrady v nejpřátelštější zábavě a ve vzájemném skádlení i vážném rozhovoru toužili vyzvědět na sobě všechna tajemství svých tužeb i citů. Odněkud shora nad jejich hlavami řinuly se v jasavých kaskádách radostně vzněcující melodie, zapadaly do sálu a přiváděly pevně semknuté řady a kruhy tančících v nadšenou extasi. V zmateném viru, v sladké závratí stáčelo se tu vše v mihotavé hře barev, splývalo v jasných záblescích šperků a úsměvů, šumělo, vřelo a bouřilo v jasavých tónech mládí a krásy. Ale v jejich duších, opojených náhlým seznámením a sblížením, ozvaly se vroucně a vášnivě jiné, opravdivější tóny, uvolňovaly jejich vzdechy, rozžehovaly krev i zaplavovaly jejich srdce nesmírnou, sladkou rozkoší. Jako by se znali od dávných let, sdělovali si upřímně všechny radosti, malá i velká zklamání svého života, slibovali si tolik do všech příštích dnů

svého přátelství, až se zachvívali nevýslovným štěstím a bázní před splněním tolikerych sváděných možností náhle zkvetlých svých sympatií.

Ne, ji, Zdeňce, nestačí již mládí, tak, jak je nucena je žít. Nic není nudnějšího a smutnějšího. Všecky illuse, jež měla — ó, proč by to neřekla — o vznešených těch chvílích, v nichž blíží se v lidskou duši láska, ukázaly se nejmarnějšími a nejpošetilejšími. Ne, nic z toho vysněného, vyčteného, vybásněného není pravda! Přelhávala se. Život je jiný, zcela jiný. Volá, svádí, nabízí se a tu i všude jinde podává se jen jakási přesládlá limonáda na místo drahocenné essence. Eh, škoda každého upřímnějšího zabašení srdce, každé kapky vřelejší krve... Ale ji se chce žít, bojřit, nabažit se svaté volnosti, všemi smysly hlbat krásu a štěstí a vyžít se třeba v takové nějaké silné a kruté horečce lásky, která by ji zachvátila jako zhavý samum.

Vilém září. Všecka slova malé té pokušitelky vyvolávají u něho jakousi slastnou závrať smyslů. Čím dále, tím intenzivněji zmocňuje se ho dravá touha uchvátiti divoké to stvoření a utéci s ním kraj světa, někam, kde by patřilo jen jemu, jen jemu... Vlhce mdlá vůně fialek na jejích nadrech ho omamuje. Dívá se do jejích velikých, hlubokých očí,

v nichž jako by zažíhalo se tisíc jisker, na její jemně vykrojené, rozkošně žvatlající rty, dodávající pikantní její tvářičce šelmovského jakéhos kouzla a pozorně mladé, plné, svěží její tělo v měkce přiléhavých bílých šatech a krajkách — — Přepodivný, nádherný květ, myslí si, a jeho ruce se chvějí nevýslovnou touhou po utrhnutí...

A Zdeňka vysvětluje mu vše, proč netančí s tím a proč s oním a proč se jí tu vůbec nelíbí. Ani sem neměla chodit! Ale to je to, chtějí ji vdát! Je to konečně nutné, uznává, že to jednou musí být, dříve či později, jako u všech, které tu chodí zavěšeny kolem, blaženě se usmívají a svými pohledy slibují nebe na zemi... Ale zdá se jí, že je tu příliš málo dobré vůle a odvahy opojit se aspoň pro chvíli něčím krásným, co by přetrvalo všecku tuhle komedii — —

„Řekněte sám, co mne vlastně očekává, co očekává všechna taková děvčata z měšťáckých, zámožných anebo i nezámožných domů? Jakmile se ocitneme v nebezpečném věku kolem dvaceti let, musíme být připraveny na všechno. Především starají se o nás jiní a začne shánka po dobré partii. Naše duše, naše srdce, touhy a city zůstávají při tom stranou. Těch případů, kdy samy volíme své štěstí, či sa-

háme po svém osudu, je velmi pořídku. Obvykle jsme tajně, uměle a velmi promyšleně zavlečeny do viru všelijakých nástrah a „šťastných náhod“ a prohlédneme hru, kdy již je pozdě a vše navlečeno tak, že samy jakž takž věříme pak náhle s nebe spadlému svému zamilování. Ani nevíte, jak se mi protiví všecko tohle kramáření s něčím tak úchvatným a silným, jako je život. Vidíte, že je tomu tak?! Všecko je tak prospěchářsky nízké, vypočítáno jen a jen na ochuzení lidské duše o to nejvznešenější, po čem se kdy mohla roztoužit a čím nadehnouti. A mládí, krása, štěstí, všechny ty závratné pojmy nejsladších rozkoší a nejčistších i nejvášnivějších radostí zůstávají nám pro vždy jakousi smutnou bájkou. Věřte, že někdy strašlivě závidím takovému nějakému prostému děvčeti, které má svého milého, třesť a mučí se láskou a smí snít o budoucím svém vlastním životě. Jsem, bohužel, odsouzena trpělivě čekat, až i mne shltne úlisná ta vlna konvenčních lží a společenských předsudků, býtí takovou dobrou, vyhledávanou partií... Však se o to papá znamenitě postará... Ale chtěla bych dříve ještě, nežli se vdám, prožít celý srdcem, horoucně a plně kus svého vlastního života, tak jak jej cítím volat, bouřit ve své hrudi

a hrát ve své krvi... A musím jej prožít! S kýmkoli — kdo se mi bude právě hodit, koho budu mít ráda a koho uznám za hodna, aby si vzal vše, co je mi nejdražší...“

„A budete-li i tu zklamána?“ namítl Zeman, hlíaje jí téměř očima, jako půvabný, svůdný přízrak mládí, rozechvěn všecek její zpovědí, odhodlán již v duchu zmocnit se i této sladké kořisti za každou cenu s uenasytnou, dravou výbojností.

„Mýlíte se. Nejsem citlivístkou. Jsem dost sobecká, abych si v daném případě dovedla vybrat a podržet to, po čem jsem prahla a zatoužila. Ostatně, proč vám to všechno povídám?...“

Dala se do smíchu a pohlédla mu vesele do očí.

Vilém byl rozhodnut. Smělou rukou sáhl i po tomto prudce vonícím květu.

„Odvědčím se vám,“ řekl významně, naklonil se po její ruce a dlouze ji políbil. „Povím vám toho o sobě tisíckrát víc — — Hle, hraji právě kvapik. Bylo by škoda, abychom jím nezahájili naše přátelství. Přijímáte?“

„Pojďme! Tančím jej k smrti ráda...“ odpověděla Zdeňka, vstala a přijala jeho rámě.

Dole v sále přivínil ji na svá prsa, stiskl její ruku a zmizel s ní v rozburáceném pří-

boji divokého tance. Vše kolem nich splynulo náhle v duhových barvách, světla zajiskřila, zavířila jím v očích a hudba schvátla je zběsilým svým tempem. Jako známění, v pevném objetí, bez dechu téměř letěli širou dvoranou.

Nastala půlnoc. A při souper, když Vilém Zeman zvedl číšku šampaňského, rozjařenému advokátu Lehmanovi ani se nezazdalo, že jeho malá Zdeňka vyměnila zatím tajný a nesmírně výmluvný pohled se svým protějškem a přifukávala si s ním již na „štěstí v lásce“ — —

Tak se seznámili.

Po několik neděl žili teď sladký a záviděníhodný život milenců, předstihující jeden druhého něžnými pozornostmi, scházejíce se jako nahodile při každé příležitosti, v divadle, koncertech i tajně na odlehlých místech Prahy, šťastní a příliš nedočkaví nových a nových důkazů milostného opojení, žárliví na každý krok a každé slovo, které by rušilo blaho vášni zachvácených jich srdcí. Byli vidáni spolu na uměleckých výstavách, na večerní promenádě, v tramwayi, a mezi pražskou společností začalo se poněkud již šeptati o mnohém z toho, čeho se dosud neodvážili. Stýkali se skoro každého dne a vymýšleli si nejdobrodružnější dostaveníčka někde v zapadlých hospůdkách předměstí a mnohé večery, v nichž

Zdeňka předstírala návštěvu divadla, strávili spolu na potulkách v opuštěných uličkách a místech Karlova a Malé Strany. Bylo tu pro Zdeňku plno šlادce vzrušujících a rozmarně nebezpečných příhod, výstředních a ztřeštěných chvil a její horečně vznícené smysly nelekaly se již žádných překážek, které by jí mohly zabrániti obětovati Vilémovi vše, nejčistší pel svého mládí a krásy... Zeman jako by jí učaroval svými zkušenostmi bezstarostného světáka, elegantním zjevem a především volností svých živelných zásad a názorů. Byla všecka poblázněna jeho slovy, jeho přejemnými lichotkami a proměnlivými náladami, rafinované útočícími vždy na její duši. Shlížela se v jeho očí jako v závrtné tůni, která láká tajemnou svou hloubkou. Nadšeně a slepě věřila všemu, co vykládal jí o ceně života, o lidech, přátelství i lásce, a jeho lehkomyslná, dobrodružná povaha kryla se zcela s výstředními jejími choutkami a nijak netajenou vášní nedočkavé krve...

Tak si přála vždy milovati, tak, jen tak a je šťastna, nevýslovně šťastna, třeba si byli umluvili, že v ten den, kdy by konzlo jejich přátelství vyprchalo, podají si klidné ruce na rozloučenou... Nic není krásnějšího, nic snazšího... opravdu — Ano, ano, s tím zcela sou-

blasí, to chápe — je opravdu zvláštní, jak si spolu rozumějí...

A jednoho večera sedí v divadle na svém předplaceném křesle. Je právě před počtím představení. Sedí tu všecka bílá, navoněná, s bělostnou stuhou v černých vlasech a roztržitě dívá se kolem. Zvonek drnčí a obecnostvo hrne se spěšně na sedadla. Je tu mnoho známých, s kterými se zdraví, několik přítelkyň, dam i pánů, z nichž někteří, ubírajíce se kolem, oslovují ji několika slovy. Ale Zdeňka neslyší nic z toho, co k ní promlouvají. Je nesmírně rozechvěna. Byla to taková hloupá náhoda, že právě dnes doprovázel ji otec do divadla a až do šatny. Právě dnes! Nu což, první jednání tu již vydrží. Pak náhle hasnou světla a opona letí vzhůru.

Hraji „Hamleta“.

A zatím co na jevišti duch Hamletova otce děsí Marcela, Bernarda a Horatia, Zdeňka v přítomném hledišti přivírá oči a oddává se svým myšlenkám. Vše tam na scéně je jí dnes naprosto lhostejno. Ostatně viděla kus již o premijere. Nejraději by odtud utekla. Vilém venku asi již čeká...

A jejím tělem probíhá podivně slastný záchvát strachu, úzkosti a zas nedočkavé touhy, rozpalující její tvář a urychlující tepot jejího

srdce. Ocilla se těsně před velikým mysteriem života. Jaký se jí bude zdát život pak, až tohle tajemství bude jí zjeveno? Jak se bude dívat na celý svět, co vše se změní v její duši a v jejích snech... A její ruce v dlouhých bílých rukavicích zachvívají se jako v hořečce. Snad přece neměla svolit, snad přece ne... Rozkošné představy a illuse honí se však znovu její rozpálenou hlavou; omamují smysly a slibují tolik vášně a neznámých pocitů štěstí a radostí...

Na jevišti střídají se zatím rychle scény a obrazy. Zdeňka slyší slova, vidí jednotlivé herce, ale nesleduje děje, ani nevnímá smyslu a obsahu pronášených vět. Její hlavou bouří a jejím srdcem zmítá mučivá, nejsilnější, nejmocnější víchřice mládí.

A starý Polonius domlouvá Ofelii:

Aj, oka na slukyt! Ó, známe to,
když hoří krev, jak rozmařile duše
své přísahy propončí jazyku...

Ale je to jen několik slov, několik veršů, které ji zaujaly. Za okamžik noří se znovu do zmateného chaosu vlastních svých úzkostných i slastných úvah. Jednání trvá jí strašlivě dlouho. Je zase tma v hledišti. Změna scény. Snad by mohla již teď vyjít...? Ne-

troufá si. Hraje znovu. Hamlet, Horatio, duch otce... Zdeňka sedí tu již všechna zoufalá. Konečně padá opona —

V zimničním vzrušení, zbledlá, obléká Zdeňka v šatně divadelní plášť, ovineje hlavu krajovou šálou a pak postranní chodbou spěchá k východu. Dole pod schody v Divadelní ulici očekává ji již Vilém Zeman.

Je vlahý večer a slabé mží. Pod společným deštníkem, zavěšení, opatrně se vyhýbajíce všem podezřelým chodcům, ubírají se postranními uličkami do Ječné ulice. Po prvé...

Nebylo věru nic snazšího jako mluvit o krásném přátelství, o splnutí duší, o vzájemném pochopení každé touhy, každého citu i rozmaru, vymyslet si zkrátka trochu naivní onu pohádku lásky, která končí právě v den, kdy by toho bylo třeba, bez výčitek, bez bolesti, která končí leda vzájemnou vděčností a vroucím přáním štěstí do celého života. Vilémovi a Zdeňce zdálo se dokonce dlouho, že tuto blouznivou pohádku opravdu žijí. Dni ubíhaly jim v jakémś radostném a šťastném opojení. A zvláště Vilém žil zas nový svůj román bezstarostně a vesele, nedbaje klepů, které proskakovaly a o nichž dovídal se vždy od dobrých svých přátel večer v restauraci „u Gráfů“, když po několika sklenicích piva nálada poněkud zbujněla. Malá, chytrá, dovádivá Zdeňka stala se mu roztomilou hračkou, den ze dne žádoucnější k ukrácení všech

volných jeho chvil; upoutávala ho nejen líbezností a svěžestí svého zjevu, ale i dobrotou a něžností svého srdce. Každou chvíli, kterou s ní strávil, naplňovala milou, hravou koketností svých osmnácti let a každého dne přibývalo cosi nového k svůdnému půvabu stále roztoužené její bytosti, k rozkošnému konzlu mládím a zvědavostí zmitané její duše. Zhusta pozlobila jej sice i svými dětskými rozmazy, umíněností i vrtochy rozmazlené milenky, ale vracel se přece k ní vždy rád, nalézaje v intimních chvílích společných vycházek, schůzek i vášnivém jejím objetí všecko utišení rozmáhlých citů i choutek dobrodružného svého života.

Stalo se však, že Vilém vycházeje jednoho večera ze svého závodu téměř náhodou zahlédl Zdeňku v průvodu mladého, hezkého hochy s dlouhými, černými vlasy a v širokém sametovém klobouku. Zastavil se a smekl, ale Zdeňka i mladý onen muž byli tak zaujati sami sebou, že ani nepozorovali jeho pozdravu. Díval se dlouho za nimi a teprve když zabočili za roh ulice, napadlo Zemana, že měl vlastně stopovati Zdeňku, s kým a kam jde. Pokusil se také o to, ale bylo již pozdě. Zmizeli — Objev sám byl pro něho trapným jakýmsi vystřízlivěním.

Toho večera byl mrzut, končil zběsile a jeho přátelé v restauraci mohli ho uštípati jízlivými vtipy a narážkami na jeho nezvykle špatnou náladu. Opustil je proto brzy a toulal se dlouho přes půlnoc pustými, temnými ulicemi, štván zarputilým, hlodavým neklidem v hlavě i srdci. Omlouval i vymlouval si všechno, smál se sám sobě, svému vzrušení, své slabosti a snad i žárlivosti a znovu upadal v roztrpčení, tloukl vztekle holi o dláždění a mluvil nahlas k sobě slova plná rozhořčení a nenávisti vůči všemu, co kdy miloval...

Nazítři setkav se se Zdeňkou, tak jak měli umluveno, po několika slovech začal hned s výčitkou:

„Včera jsem vás viděl. Nešla jste sama —“

Vzhlédla k němu poněkud překvapeně a její tváře vzplály až do ruda.

„Včera?“ ptala se nejistě a jakoby v přemýšlení.

„Ano, včera navečer!“

„A kde, prosím vás??!“

Sevřel rty k jízlivému úsměvu a odmlčel se. Krácel podle ní bledý, se staženým obličím a skloněnou hlavou, jako by počítal kameny chodníku.

Pojednou se Zdeňka nervosně rozesínala.

„Ach, již vím! Božíčku, inu ovšem, šla jsem s Linhartem — již se pamatuji...“

„Kdo je to ten pan Linhart?! Nevypřavovala jste mi nikdy o něm...“

„Máte pravdu, nevypřavovala —“ řekla Zdeňka a znovu se zasmála ostře a popudlivě.

Zeman se k ní obrátil a jeho rty zachvěly se zřejmě rozčilením. Chtěl cosi říci, ale polodil jen hlavou a znovu krácel podle ní, přemáhaje nevýslovný zmatek svého nitra.

„Jaký jste dnes divný! Co je vám? Jste dnes učiněný inkvizitor, příteli!“

Zeman neodpověděl. Slova Zdeňčina jako by jen tím více vydražďovala všechno jeho rozhořčení. Zamrzelo ho, že je Zdeňka do žertů, a vycítil zároveň, že se činí opravdu směšným svým podezříváním. Náhle řekl prudce a vyčítavě:

„Omrzel-li jsem vás, proč to neřeknete? Nemám rád podobných komedií...“

„Já rovněž —“ pravila víc pro sebe než nahlas Zdeňka a roztrpčeně zadívala se stranou: „Zdá se, jako byste mi chtěl předpisovati, s kým smím a s kým nesmím mluvit. Rozmyslete si to, příteli! Nemáte k tomu práva a je to dokonce proti naší úmluvě. Nedám se omezovati ve své volnosti. Linhart je milý, dobrý hoch, jsem nadšena jeho uměním, a

chcete-li to vědět, napsala jsem mu sama po posledním koncertě, v němž uchvátil mne vášnivým přednesem Sindigovy sonaty, že bych si přála seznámiti se s ním... Ano, proč bych vám to zapírala — — Či přičiňujete se o to, abyste mne opravdu brzy omrzeli? — —“

„Pak jsem ovšem zbytečný —“

„To jsem neřekla.“

„Ale nemilujete mne již...“

Sklonila hlavu a neodpovídala. V tvrdšíjším mlčení toulali se spolu zvolna potemnělou, táhlou Karlovou třídou, podél vysoké, oprýskané zdi zahrady Kinského. Byl březnový podvečer, chladný a nevlídný. Sedivé nebe viselo nízko nad zemí a jeho kalná, smutná pláň jako by pohlcovala poslední zákruty dohasínajícího dne. Lidé je předcházeli spěšně a nevšímavě. Byli to ponejvíce dělníci v maltou a vápnem postříkaných šatech a děvčata z továren, ženoucí se k domovu do Košíř a k Břevnovu. Občas ozval se z jejich hloučků dovádlivý smích nebo haštěřivý shluk hlasů. Za zdí okolních zahrad nesměle pohvizdoval kos.

Mučivý stesk ulehl Zemanovi na prsa a rozhloďoval zvolna, ale vytrvale nepoddajnou jeho bytost, všecku pýchu výbojného jeho srdce — — Cítil se skleslým, malým a ubohým, slabým zadržeti neznámou omu moc,

chystající se vysmátí se cynicky jeho sobectví. Nebyla to nražená ješitnost jako jindy, ani bolest a hněv nad nezdarem nějakého zámeru, které ho často přepadaly, když rozkvetlé sliby odepřely svá splnění, a touhy a naděje ukázaly se marnými. Zdálo se mu, jako by na dno jeho srdce skápla po prvé a jako zázrakem vlahá slza nesmírné lítosti a dravého smutku z náhle možné ztráty něčeho, co stalo se mu opravdu drahým a nenahraditelným. Vše, co dosud prožil, objevilo se mu v té chvíli nicotným, tak zoufale všedním a zbytečně promarněným, že si to vyčítal jako nejkruťejší provinění na svém mládí a považoval za mstu osudu, téhož osudu, který jej posléz přivedl i k tomuto čistému, něžnému a nevýslovně přívabnému zjevu ženy, jakým byla v jeho očích Zdeňka. A to, co zdálo se mu vždy směšným jen poblouzněním, před čím však zhaběle prchal, sevřelo náhle celé jeho nitro, rozpálilo krev a jeho srdce naplnilo nikdy nepoznaným utrpením. Cítil, že miluje vroucně a hluboce Zdeňku právě nyní, nyní, kdy zatvrzele mlčela k jeho bolesti...

Ne, nesmí ji ztratiti! Celá jeho bytost vzešla se vášnivě tomuto nehezpečí.

Kráčje nyní podle ní, v podivně zoufalém zmatku všech pocitů, přemýšlel, jak by

nejvhodněji zahladil neblahý dojem svých výčitek. Ale ocital se jen v tím spleťtějším bludišti slov, myšlenek a nápadů, takže nezbývalo mu posléz než utéci se k přetvářce, která měla jaksi skrytí opravdové jeho rozrušení. Vzal ji náhle jemně pod ramenem a přivínil k sobě.

„Zdeno, Zdenouši, snad nevěříte, že jsem to myslil vážně?! Chtěl jsem vás jen poškádliti — nu, nekaboníte se tak... jde z vás až strach... Co je mi po vašem konservatoristovi, či virtuosu, neb čím je ten kudrnatý pán... Přeji vám ho z celého srdce! Ostatně, proč byste se nepobavila. Nechci vám v ničím překážeti.“

Zdenka se jízlivě usmála a pohlédla na Zemanu.

„Ovšem, proč bych se nebhavila... Přála jsem si vždy býti volna a vy sám neučil jste mne jinému. Pochopila jsem život, všecky jeho vzněty, radosti a krásy, jak jste si přál... Dovedu být vděčná za každou dobrou radu a zejména vám, svému příteli. Či nechcete již jím být —?“

„Myslím, že jste pochopila víc naše přátelství než naši lásku...“ řekl trochu trpce.

Zasmála se rozpustile a přitisknuvši se k němu celým tělem pravila nazlivě:

„Lásku, lásku — —! Což jsme kdy mluvili spolu o lásce? Zdálo se mi vždy, jako byste se toho slova bál, a pamatuji se dobře, že jsme si navzájem i slíbili, že se nikdy do sebe nezamilujeme tak hloupě a naivně, jako je to zvykem u ostatních lidí — — Vidíte, Viléme! Vzpomeňte si přece, že jsme chtěli spolu vynalézt něco mondřejšího, nežli je ta všední, obyčejná, uplakaná láska, něco, co má hlubší smysl života, něco, v čem je nasycení všech rozlačených vášní a splnění všech bouřících, horoucích tužeb mládí, bez újmy rozumu, který při tom může jíti hezky klidně a vážně dále za svými směle vytčenými cíli... Nevím, nepopletla-li jsem to, ale o něčem takovém jsme spolu často hovořili...“

„Byla jste věru učenlivější, nežli jsem tušil... Přiznávám, díval jsem se tak nějak do světa i k vám jsem tak mluvil — — Bývala jste nadšena každým mým slovem i každou lehkomyšlností, které jsme se dopustili. Dnes, zdá se, vám to již nestačí...“

„Proč?“

„Tak! Našla jste si lásku, po níž se vám přece jen zastesklo — jinde... Je to vysvětlitelné... Bože můj, jste tak mladá, máte zapotřebí pohráti si s něčím srdcem i svým vlastním, rozblouzniti se nad rozechvěným vy-

známím, nad tajemně krásným slovem, darovanou a uvadlou růží, nad sladkými verši, skrývanými pod poduškou postýlky. Je to opravdu všechno krásné a dojemné, škoda, že jsem toho u vás nedokázal sám a že toho nedovedu... Závidím vám skoro —“ pravil Zeman s ironickým pošklebkem.

„Jste dnes nějak protivně sentimentální, opravdu nepoznávám vás... Ale mýlíte se, přáteli, domníváte-li se, že jsem zamilována...“ poznamenala Zdenka roztržitě a vzrušeně.

„Nu, tedy aspoň milována...“

„Snad,“ pronesla tiše, nepohlédnouc ani na něho.

Pak odmlčeli se na dlouho.

Došli až za klášter sv. Gabriely a zabočili do švédské ulice. Kráčeli kolem několika zahrad, za jejichž železnou mříží skrze hustou spleť bezlistých stromů a keřů prokukovalo několik ztichlých předměstských vill. Soumrak se snašel a méně zvolna vše kolem v mlhavou změť sešedlých silhouet. Když se octli v polích, na úzké cestě, mezi prořídlym stromoradím, vyběhajícím kamsi vzhůru do holých plání, pustých a nevlídných, nechtěla Zdena dále. Řekla poněkud mrzutě:

„Vraťme se, prosím vás. Musím dnes brzy domů.“

Zeman neodpověděl. Pustil její rámě a obrátil se tedy zpět. Ale musil se přemáhati, aby trýznivý neklid a mučivá bolest nevydráždily ho k prudké nějaké výčitce. Tu konečně v jakési temné soustrasť zastavila se a pohlédla mu zpříma do očí.

„Vilémě, řekněte, co je vám?“

Náhla závrať pronikla jeho hlavou, takže přivřel oči a zahryzl se pevně do spodního rtu. Pak uviděl blízko, zcela blízko, její svěží, milou tvář, plné rty, temné oči, celou její postavu, všechno to kouzlo její ženské bytosti a v zmatku svého srdce i šeru večera zdála se mu dnes Zdenka tisíckrát krásnější, tisíckrát žádoucnější než kdy jindy. Musil se opanovat, aby jí neklesl k nohám a v přívalu nesmírné vděčnosti nezlíbal její ruce.

Opakovala svou otázku.

Zasmál se, ale jeho smích podobal se spíše vzlykotu. Přivinul ji k sobě a políbil dlouze a něžně na jemné rty.

„Ach nic, nic! Odpusťte, jsem potřeštěný chlap. Nevím ani sám, co vlastně chci. Rouhám se našemu přátelství, hřeším na vaši dobrotě, nevděčný za vše, čeho jste mi dopřála. Máte právo mne nenávidět... V záchvatu přílišné marnivosti a sobectví odvážil jsem se chtít víc nežli zasloužím. Což nemám vás tu

u sebe, nerozmlouvám s vámi, nepatřily mi vaše polibky, vaše objetí, všechna vášnivá touha vašeho mládí, těla i duše...? Není možno darovati víc! Což to nebylo štěstí, záviděníhodné štěstí...? Bože můj, opravdu, jaký jsem netvor, týráte vás výčitkami, bláboliti tu slova, která vás mají raniti...“

Zdeňka se blažené usmála. Zalichotila jí všechna ta slova, jako přival lahodných, smyslně dráždivých vln. Nastavila mu znovu rty k políbení.

„Konečně jste opět zmoudřel!“

„Ano, již jsem zmoudřel. Nevím, je-li to veselé či smutné, ale již jsem zas ten starý Vilém Zeman. Ach ano, takové podivné věci děly se se mnou od věcrejška. Věřte, že jsem mnoho trpěl, opravdu, až je to k smichu, co vše jsem si nevymyslíl o vás i o sobě. Taková dravá vlna úzkostí, smutku i kruté krásy zaplavila náhle všechny mé city, takže jsem pozbyval až rozumu... Pomyslete, já vás doopravdy, hluboce a poctivě miloval — —“

Zdeňka na okamžik zvažovala. Nezvyklý, trochu rozechvělý i cynický tón Vilémových slov ji pomátl. Vzehopila se však brzy a houpala téměř po svahu cesty, opřena o jeho rámě, v škádlivém smíchu dívala se mu upřeně a koketně do tváře.

„Nu a nyní — nyní...?“

„Rozmyslíl jsem si to.“

„Hm — tím lépe; budeme si navzájem tím, čím jsme si byli až dosud... Vidíte, ano, to je jediné správné a rozumné...“

„Nikoli — opustím vás —“

„Jak pravíte?“

„Opustím vás —“

„Proč — prosím vás? Tak najednou...“

Zeman neodpověděl hned. Byl zřejmě rozrušen. Usmíval se nervosně a šermoval po straně hůlkou ve vzduchu, až to hvízdalo. Zdeňka ho rozpačitě pozorovala.

„Zpronevěřil jsem se sám sobě —“

„Nevěřím, že byste byl tak sláb. Památujete se? Říkal jste vždy, že mi chcete být jen učitelem lásky, ničím víc. A hle, zdá se, že se z vás stává zakuklený, nebezpečný mileneček, s nímž není do žertů... Musím se mít na pozoru...“

Tvářila se veselou, ale její hlas selhával.

„Máte pravdu. Nedovedl jsem dohráti svou úlohu... Proto chci jíti stranou. Mohl bych vyvádět hlouposti a těch bych vás rád ušetřil, jako vůbec všeho, co by mohlo vrhnouti nemilý stín na naše přátelství... Rozumíte mi přece.“

„Nerozumím,“ vzdychla Zdeňka a pokrčila koketně rameny.

Vilém se na ni zadíval, zkrivil rty a již nepromluvil.

Kráčeli podle sebe mlčky, v podivně tisnivém zneklidnění, zmatení vířivým shlukem dojmů a myšlenek, v trapné nejistotě o vzájemných svých citech a úmyslech. Kolem bylo již temno, jen plynové svítilny vrhaly široké, zmitající se, zarudlé kruhy na vlhké dláždění Karlovy třídy.

Pod zahradou Kinského, u tramwayové stanice se zastavili a rozloučili několika spěšnými a skoro lhostejnými slovy.

Zdeňka stála na svém, musela domů — —

d toho večera Vilém Zeman jako by pozbyl vlády nad sebou samým. Vyděl opravdu hlouposti, jak tušil. Jako naivní, nešťastně zamilovaný chlapec dovedl stopovati Zdeňku při všech jejích obvyklých vycházkách, bloudil po několik hodin pod jejími okny v úzkostném podezřívání i slídění a mučil se tisícerými výčitkami. On, větroplach, jemuž nikdy nebylo nic svatým, který se vysmíval všem hlouznivým snům a jemuž krátká chvíle požitku platila víc než přísaha nejvroucenější oddanosti, rozplýval se teď náhle v sentimentálních něžnostech a cítil, jak jeho srdce vzplálo, skutečně vzplálo vášnivou a hlubokou láskou k tak rozmarné a přeletavé ve svých citech bytosti, jakou byla v pravdě líbezná, elegantní Zdeňka. Byl přesvědčen, že se ho již zřekla a že při své marnivosti, vznětlivosti a lehkomyšlnosti, po-

hrdající všemi společenskými formami, při své samostatnosti v myšlení a citění, našla si jistě nový ideál hodný dočasného zbožňování. Vždyť sám ukázal jí tak svědně cesty sobectví a flirtu, že se teď ocital v opravdovém zoufalství, mysl na nerozvážnou a rafinovanou hru lásky, která teď hrozila vymstít se na něm všemi svými důsledky.

Vyhýbal se přátelům, toulal se sám a sám dlouho do noci v pustých ulicích a myslil o sobě, o Zdeňce a celém přístím svém životě. Zmalomyslněl a bál se nějak vlastní své budoucnosti. Neměl se náhle čeho uchytit, čím povznést a všechno jeho životní úsilí, všechny jeho touhy a cíle jako by pozbyly rázem ceny. Zdálo se mu, že přeceňoval svoje plány a síly a že ztroskotalo náhle všechno krutým poznáním vlastní osamocení, sevšedněním všech radostí, zhnusením a bédou zbytečně utrácených chvil marného jeho života. Vyseďával někde v koutu zastrčené a zakouřené hospůdky a trýznil se vzpomínkami na sladké okamžiky, jež prožil s ní, Zdeňkou, boje se téměř domů, aby se tu nesetkal s tolikými maličkostmi, které jako by přijaly do sebe všechno teplo a všechny přívab, každý vzdech mládí a krásou rozkvetlého jejího života. Namlouval si a sebe sama přesvědčoval, že ji

má rád, jako žádnou ženu nemiloval, že žije jen jí a pro ni a celý svět že nemá nyní již pro ni té ceny, krásy a rozkoše, aby na ni nemohl zapomenout na vždy, na vždy... Věřil, že bylo jistě jeho osudem, aby při ní a s ní pocítil nejtrpčí smutek svého života. Tušil, jak přechá z jeho rukou, jak se mu ztrácí s nevýslovným kouzlem dívčího svého přívabu i svědnosti temperamentní milenky někam do daleka, aby mu posléz unikla, snad proti své vůli, proti své dobrotě, ale přece — Nemohl se nijak usmířit s myšlenkou, že by teď mohl žít bez ní. Zamiloval si nějak její duši, její zvyky, její slova, pohledy, úsměvy, chůzi, způsob, jakým přijímala jeho laskání a pokoušela ho a trápila svými vzdory a rozmary...

Když nadešel opět den jejich schůzky, Zdeňka nepřišla. Omluvila se v poslední chvíli dosti ledabyly psaným lístkem, oznamujíc mu, že vše vysvětlí až při příštím shledání. Ostatně dá mu prý vědět, kdy bude mít opět volno...

Zeman byl zoufalý. V jeho nitru ozvala se trpká předtucha blízkého konce a rozvratu všeho jeho upřímného zánícení a v jeho horečně vzrušené mysli kmitaly se představy, napovídající příliš mnoho, vydražďující svou možností poslední zbytek jeho rozvahy a klidu. Uvědomil si, že Zdeňka je pro něho již ztra-

cena. Je klamán, podváděn a snad ani to ne, je prostě odmítnut. Tím zasažena byla nejhlouběji nejen jeho láska, ale i jeho pýcha a ješitnost.

Téhož dne navečer setkal se na nábřeží s malířem Jirkovským. Hleděl mu všelijak uniknouti, ale posléz ku podivu zklidněl v jeho společnosti i podlehl dobrodušné náladě, lehkému humoru, jakým přítel proplétal různé své nové zprávy a nasbírané klepy z uměleckého svého okolí. Promenovali spolu dlouho a Zeman dovidal se mnoho zajímavého, utěšoval se cynickými vtipy a nápady Jirkovského a zapomínal poněkud na svou bolest. Brandner ujel do Ameriky, aby se vyhnul vojenské povinnosti, a na cestu přibral si Pavlu Jarošovu, tu, co vystupovala také ve Švandově divadle. Pamatuje se přece na ni? Lindner je v Paříži a Choděra přijal místo učitele kreslení na nějaké venkovské reálce. Je ho škoda, měl talent, ale utopil ho v pive a mimo to se oženil s Kamilou, malou svou modelkou, která ho trýznila věčnou žárlivostí. To jsou přece noviny!

Zeman se usmívá a v té chvíli závidí tak trochu Jirkovskému svěží, bezstarostnou jeho náladu. Dívá se do jeho veselých očí, které jako by měly sdílnou, suggestivní moc, probouzet jasné, jaré myšlenky, plné radosti a

odvahy. Jak je dobře, že se s ním sešel! Je mu v duchu vděčen, že dovedl alespoň pro chvíli zaplašit tak mnohé, čím srdce i mozek téměř již churavěly.

Je krásný večer, vlažný a tichý a nlicemi jako by již vlálo první tušení jara. Kráčeji spolu podél železného zábradlí, nad temně hučící řekou, pod starými, holými dosud akáty, skrze jichž rozložené větvoví modrá se úchvatná silhoueta Hradčan s jiskřivými záchvěvy rozžatých světel na Karlově mostě. Potkávají staré, dobré známé, několik farářů a kantorů, hloučky studentů a švitořivých děvčat, snivého básníka, oblíbeného herce a mladý zamilovaný svět, s tajemnými záblesky milostného roztočení v planoucích očích...

Zeman zapaluje si doutník a nabízí i Jirkovskému. Vykládá mu o svých nových plánech a podnikcích, jež chystá k jaru, a s nadšeným zápalem prozrazuje mu detaily nového svého vynálezu, neznámého dosud způsobu barevné reprodukce, který bude jistě uměleckým překvapením a jež podařilo se mu po mnohých a nákladných zkouškách skoncovati právě v ústavě. Ovšem budou tu mnohé obtíže s odbornými, zkušenými pracovníky, jako je vůbec nesnáze se získáním spolehlivých, svědomitých sil — A Jirkovský naslouchá jeho

slibům, je překvapen odvážnou podnikavostí svého přítele a prorokuje mu mnoho uměleckých úspěchů. Což on, Zeman, se neztratí, je chlapík — jen aby se nezamotal v nějaké ženské sukni, hehé! Ale i v tom mu věří a pokud jej zná, je přesvědčen, že nepodlehne tak snadno nějakému sladkému mámení... Leda, že by se chtěl ženit — dodává vic žertem než vážně Jirkovský.

Zemanovi šublo nervosně kolem rtů a v jeho očích jako by se zatemnilo. Jirkovský nepostřehl však ničeho a ve své zvědavosti škádli dále. Což, čas by tu již byl, člověk stárne, vlasy šedivěji a chvílemi se již zachce trochu zpolodlnět a utéci z těch zakouřených kaváren a věčných hospod. Co chtěl říci, ano! Nestýká se již se slečnou Lehmanovou? Bavívali se přece spolu, viděl je několikrát ve foyeru divadla a i jinde...

Zeman stěží přemáhá své rozechvění.

„Proč se ptáš?“

„Vzpomínám právě, že jsem ji viděl dnes odpoledne s vlasatým nějakým houslistou, tuším, že ze Ševčíkovy školy.“

„Kde?“

„Počkej, kamaráde — kde pak to bylo...? Ach, již vím! V Nerudově ulici...“

„Hm... ano, to byl asi Linhart. Znáji se spolu velmi dobře — —“

Ticho.

Oba přátelé chodí ještě chvilí nábřežím, ale rozhovor podezřele již vázne. Konečně Zeman odhodlává se k rozchodu. Hlava rozpaluje se mu náhle temnou jakous bolestí. Lhíbírá se k domovu postranními ulicemi, rozrušen nesmírnou úzkostí, vztekem, smutkem i zoufalstvím. Cítí, jak krev buší mu v spáncích, rozohřívá mu tváře a vře v jeho srdci... A smysly se mu matou —

Pozdě do noci píše pak doma Zdeňce list, plný horoucích vyznání a přísah, zpovídá se ze své lásky, ze svého utrpení, ze svých slabostí a prosí, aby ho neopouštěla, stala se jeho — jeho ženou — —

„Nevím, je-li v tom rozum či jen blouznění a vašeň mého srdce, ale toužím, horoucně toužím nyní po krásce života, té, kterou jsem nepoznal a před jejíž tajemstvím jsem vždy jen lehkomyšlně prehal. Ba věru, chci žít zcela novým životem, bezmezně oddaným Tobě a našemu štěstí. Od všeho jsem se odpoutal, od celého svého mládí a své minulosti a nechci mít jiného přítele, než jen v Tvém srdci a Tvé duši. Něco velikého, vzácného, svatého a zodpovědného zachvělo se v mých prsou.

Nazdalo se mi tolik krásných snů, že nám svým kouzlem musí vystačit do celého života. Nevím, jak bych Ti dokázal, že jen Ty, jen Ty jsi jedinou, poslední mou myšlenkou, že jen v Tobě čekám všechno svoje štěstí, pravý svůj život, dobrotu a oddanou svou ženu, že jen v Tvých rukou a v Tvé duši je celá moje budoucnost. Znáám Tvé srdce a věřím v ně, jako věřím snivým Tvým očím a jako vím, že jsou to jen lákavé avantury dobrodružného mládí, o nichž jsi zaslechla, které Tě zneklidňují, matou a berou Ti čistý sen lásky. Ty přijdeš, drahá duše moje, Ty přijdeš! Ó, přijď tak, jak Tě miluji, jak Tě k smrti mám rád, přijď a naplň zas srdce balsamem nevýslovného opojení... Bůh milý ví, že jsi mou jedinou nadějí, královnou všech mých radostí i bolestí —

Si je vous le disais, que chaque nuit je veille,
que chaque jour je pleure et je prie à genoux?
Si je vous le disais, peut-être en ririez-vous...

Znáš ty verše? Kolikrát jsem Ti je četl, když sedala's na mém klíně a krásou svou hlavu tiskla's k mé hrudi. Omamovali jsme se často jich steskem, vášní, ale dnes teprve jim rozumím!.. Ach ne, ne, jistě mne pochopíš, nevysměješ se tomu, co hluboko otřáslo

celou mou bytostí, naplnilo mne šílenými mukami i nejvzácnějším štěstím. Věř, že lituji, hluboce lituji všech těch chvil, v nichž odvážil jsem se dívat se na Tebe jinýma očima, než právě nyní, v nichž lehkomyšlně zahrával jsem s Tvými i svými city, netuše, že staneš se mi nejsvětější bytostí. Smiluj se, vrať mi můj klid, buď mojí ženou, neboť jen v Tobě je všechna krása, všechn smysl mého života..."

Dlouho do noci psal Vilém Zeman své vrtkavé Zdeňce, rozechvěn do hloubi duše, vzrušen tolikými iluzemi o příštím, možném svém štěstí, zmítán bolestí i výčitkami, a zas v závratí vášně a lásky, utěšuje se růžovými nadějemi, že každým svým slovem, nejvroucnější svou zpovědí musí uchvátiti, zmocniti se znovu sladké té bytosti, která již již chýslala se uniknouti z jeho objetí. I když již ulehal s rozpálenou hlavou, vždy znovu a znovu přicházela mu na mysl něžnější, horoucnější slova, vyjadřující ryzeji a upřímněji všechnu jeho touhu a všechno roztesknění, nevýslovný zmatek vášní raněného a zmučeného jeho srdce. A ve snu zjevila se mu Zdeňka sama s hravou, milou svou koketností, přitulila se k jeho tváři, lačně přisála se k jeho rtům, aby s dovádivým smíchem pomazlila se s jeho slzami a utrpením...

a bleděmodrém nebi ani obláčku. Krásné, svěží, březnové ráno. Všude je plno oslnivého zlata slunce. Hoří a plne po střechách a římsách domů, třpytí se a leskne v okenních tabulích a svítí na bílém, jako čistě vymytém dláždění ulic. V sadě na Karlově náměstí jako zázrakem, přes noc téměř zvedly stromy a keře smutné svoje větve a haluze, obalily je množstvím drobných, mizou nalitých pupenců, tráva obživla a jasná, smaragdová její zeleň zpestřila se tisíci skvrnami bílých sedmikrás. Radostně vzrušující předtucha jara vane nad městem a vše okřívá pod zdravým, silným, hojivým jejím dechem...

Zeman prochází se již dlouho sady a v jeho hlavě a prsou jako by se křísily tytéž omlazující síly, zkvétala náhle táž smavá, opojivá nálada obnovených nadějí. Nechce se mu do práce, ani do starostí. Před chvílí vho-

dil do poštovní schránky dopis, adresovaný Zdeňce, a myslí teď, kdy bude as vyzvednut, kdy doručen a kdy by mohl být již zodpověděn. A představuje si, co by mohlo, co musí následovati. Ach, ano, celý jeho život ocítl se rázem před tajemnou mocí osudu! A je tomu povděčen. Jak asi bude Zdeňka poplašena, až přečte jeho dopis?! Nejraději by byl při tom, díval by se po její tváři, po jejích očích a pozoroval její rozechvění. Pocítí jistě, jak mu ukřivdila dětskými svými rozmary v posledních dnech. Je přesvědčen, že nebylo to nic jiného, než rozmary. Bude teď zcela jinak. Bude jeho... A Zeman cítí, jak vlna radostného rozcitlivění probíhá jeho nervy a zavlažuje jeho vzpomínky. Vše, co spolu prožili, stává se mu teď tak vzácným a drahým, jako by to bylo blahou předzvěstí plného opravdového štěstí. Nic z toho nebude zbytečně promarněno. Vše posvěcuje teď jejich láska. Vzpomíná na chvíle, v nichž mu po prvé náležela každým vzdechem divoce roztoužené své bytosti, a jeho krev hoří a srdce až bolí nedočkavou touhou po její blízkosti... Bože milý, což kdy byl schopen hlubších, opravdovějších citů, silnější náklonnosti, vážnějšího zanicení? Sama sebe vždy přelhával a klamal, stavě se příliš povrchně a cynicky ke všem poctivějším zá-

chvěvům rozhyřené, zhýčkané své duše. Slepý a hluchý žil v ustavičné jakés závratí chvilkového, chorobného opojení, plýtvaje příliš hazardně štěstím vlastního svého života. Teď se o ně hlásí dychtivě, teď je vzývá s netrpělivostí a horoucností nikdy nepoznanou.

Spokojeně a vesele, s tichým jakýms nadšením v prsou nbírá se do svého závodu. Zítřek vše rozhodne! A myšlenka, že Zdeňka jistě přijde k němu, tak, jak ji napsal a prosil, že přijde, aby mu odpověděla na jeho horoucí vyznání lásky, zrychluje tlukot jeho srdce a šílenou rozkoší prochvívá každou kapku je ho krve.

Když vešel do písárny, přistihl tu starého Weniga, vykládajícího patheticky a se zápallem — jak mívával ve zvyku — jistě zas asi o nějakém smrtelném hříchu, jakého se občas dopouštěli všickni, kteří se odvažovali ničivě sáhnouti po jakékoliv staropražské památce. Účetní Novák rozpačitě ustupoval rychle stranou a všichni ostatní, kteří Wenigovi naslouchali, hleděli se dostat nějak nenápadně ke svým pulpitům, zatím co pronášeli zmatené pozdravy.

„Tak co pak zas bourají?“ zasmál se Zeman, zastavuje se před Wenigem.

Wenig namáčí roztržené pero, mžourá očima po svém chefovi a poznáv, že je v dobré náladě, pouští se i s ním do rozhovoru. — „I to jen tak jsem si dovolil, vašnosti — o Aréně na hradbách jsem tu povídal — jaké tam bývaly krásné nezapomenutelné chvíle... Nejsou už takoví herci ani zpěváci.“

„Což v Národním se vám nelíbí?“

„Vašnosti — to není to! Tam aby se člověk bál zasmát, je-li někdy čemu... Ale na hradbách ukukat jsme se mohli všickni Mošnovi, Frankovskému a Šamberkovi... Princezna Trebizondská, Bandité, Chňap-Lap-Šňůra, Krásná Helena, Modrovous, Sněhulák, Jezerní paní — božíčku, kde jsou ty časy!...“

„Právě nám povídal,“ vmísil se do hovoru účetní Novák, „že vždycky o výroční den prvního provozování Princezny Trebizondské sedává aspoň na chvíli v Jungmannových sadech u musea, nedaleko místa, kde asi stávala Aréna, a ve vzpomínkách dává si defilovati všechny ty figurky od Cabriola, Tremoliniho až po knížete Kazimíra, prozpěvuje si při tom tiše jejich arie, cheché...“

Všickni se hlučně rozesmáli. Zeman vesele zakýval hlavou a vstoupil do své pracovny. Očekávala ho tu již pošta, schválení několika

důležitých rozpočtů, kupa dopisů různým firmám a zákazníkům. S chutí pustil se do práce. Nikdy ještě nepracovalo se mu tak lehce a hravě. Pokuřoval si, uvažoval, podpisoval, projednával brzo něco s faktorem a zas s účetním a i z grafického oddělení dal si předložit celou řadu zkoušek a otisků, aby se přesvědčil, jak daleko postoupily již pokusy s novým způsobem barevné reprodukce. Korrektor, sazeč, faktor stíhají se stále v jeho pracovně. A mezi přemítání a úvahy, mezi cifry a slova, typografickou úpravu jednotlivých listů, oklepy a cliché obrázků co chvíli zamíhají se Zemanovi známé, snivé oči Zdeňčiny, usmívají se na něho, hovoří k němu a slibují tolik zážraků, dobroty a lásky, že se až zachvívá blažeností. Ó, život je přece jen krásný, opravdu krásný, je-li proniknut žhavou touhou po milované bytosti...

Pak přichází účetní Novák s novou poštou. Také telegrafická depeše došla.

„Dobře, Nováčku — dobře... dejte sem. Dnes je venku krásně, vidíte... Jak?... Zazvoním na vás —“

Účetní se uklání a zvolna přivírá za sebou dveře. Zeman sahá po telegramu, rozcvírá jej a čte:

„Jedu do Prahy. Musím s vámi mluvit. Odpoledne zajdu k vám. Očekávejte mne, prosím. — Marta Olmerová.“

A znovu čte Zeman několik těch slov. Prsty se mu chvějí, cítí horko v skráních a srdce jak zabušilo mu prudce a zmateně, takže už pozbyval dechu. Jízlivě se ušklíbl.

„Tedy přece — hm — tedy přece... Podívejme se! Milostpaní se hlásí. Málem bych byl na ni už zapomněl... Začátek druhého jednání, chachá — —“

Krev hrne se mu k mozku, jeho dobrodružná, zálečná krev, a zdá se, jako by se zpěnila starou vášní. Zaviřila, zavýskla, zahrála sebevědomě v prsou, zmámila dobře známým svým pokušením. Ale je to jen na chvíli. Hned v následujícím okamžiku cítí Zeman, jak jeho výbojně vzkypělá nálada mění se v trapný neklid a mrzuté rozrušení. Odkládá telegram a dlouho v naprostém chaosu všech myšlenek, dojmů a pocitů přechází pracovnou. Všeho jiného byl by se spíše nadál, nežli tohoto náhlého překvapení. Paní Marta! A dnes, právě dnes! Jak podivně zahrává osud s jeho srdcem! A jeho myslí mihá se svěží, líbezný zjev Zdeňčin spolu se vzpomínkou na citlivou, roztouženou, tak sladce a plně se odevzdávající

Martu. Představy všech nedávno zažitých chvil, vášnivá jeho včerejší zpověď i touha, aby Zdeňka stala se jeho ženou, útočí v trýznivé jakés horečce na jeho nervy a splývají i střídají se s chtivě a lačně se probouzející smyslností zhyčkané, rozmaruě a požitkářské jeho duše. Neví náhle, čím by se ospravedlnil, aby obstál před vlastním svým svědomím. Jaká komedie, jaké kramaření s ideály, ilustrami, nejkrásnějšími sny, když náhlá představa několika svůdných okamžiků je s to pojednou vše převrátiti, znehodnotiti i zevšedněti! Což nedovede být vskutku již poctivým, zakřiknouti v sobě jednou a navždy všecku lehkomyšlnost a rozháranost svých citů? Čert ví, co to má vlastně za duši a čím vším dovede jeho srdce planout v jedné a téže hodině!

Dlouho ještě přechází Zeman pokojem v zarputilém podráždění, snaže se marně udusiti v sobě kruté vědomí povrchnosti svého citění. Odevšad jako by se na něho šklebila chlipným svým výsměchem fauni tvář, podezřívající cynicky každý záchvěv jeho čistého roztoužení i nabízející zaň sladkou závrť rozkoše a šílené vášně...

Pak usedá do své široké lenošky, zapaluje nový doutník a myslí znovu na ni, na Martu, jak se s ní po dlouhé době setkal, na nádhernou

nou onu noc, v níž mu náležela, i na všechny ty okamžiky, v nichž se mu zdálo, že prožívá nejsmělejší, nejdobrodružnější román svého srdce. Ale do vzpomínek jeho naschvál a vždy znovu a znovu vkrádá se vyčítavý a nevýslovně smutný pohled dvou očí, opuštěných a náhle zrazených, které ještě před okamžikem znamenaly všecko štěstí jeho života, dovedly žhavě plát, dychtivě se rozhořet mládím a slibovat tolik krásy a opojení, že až blouznivě se roztoužil po jejích konzlu a zázraku. Ach, ne, ne, ne, miluje je příliš, nežli aby mohl na ně kdy zapomenout a na vše, čemu daly tak užasně krásně rozkvést v jeho prsou, než aby se mohl pošetile vzdáti všeho toho vznešeného, co probudily v zpozdlém jeho srdci. Netrpěl přece nadarmo! To, co včera napsal, vytrysklo z hloubi bolestně zraněného nitra a on cítí, jak se v něm také všecko vzpírá dát se svěst novými těmi úklady a nástrahami rozmařilého osudu. Je v něm tolik mužnosti a zodpovědnosti, že nepodlehne, byť písnička zněla sebe svůdněji a lákavěji...

Zasmál se hlasitě a ironicky vzhlédl k telegrafické depeši paní Marty.

Však se nějak již vypořádá s rozmary zamílované paničky... Zná přece již z paměti všechny tyhle záchvaty roztesknění, které zvlášť

na jaře objevují se téměř epidemicky... Věru, je zvědav, o čem by Marla „musela s ním mluvit“. Chtěl by na to přísahat, že, až se jí optá, nebude vědět, co nutného mu vlastně chtěla říci... Což, nechápe, milý bože? Stýská se jí venku, stromy začínají kvést a v srdci je tak pusto a prázdno... tomu přece rozumí, chachá. Ano, telegrafovala, že přijede, chtěla mu způsobit radost, snad se proto nehněvá?... Inu ovšem — bez nějaké té dojímavé scény se to asi stěží vyřídí, snad dojde i k slzám, výčtkám, hrozbám, ale prodělal již podobných ztřeštěností víc, což tedy na tom, přibude-li ještě jedna a poslední. Bude to poslední splátka na dluh mládeneckého jeho života...

A Vilém Zeman je pojednou opět v dobrém a svěžím rozmaru, pozdvihuje čelo a je zase pánem svých citů; ba, je zvědav na dnešní setkání s Martou. Prohlíží poštu, kterou mu účetní Novák přinesl, a hvízdá si při tom valčík z „Netopýra“...

Trochu nervosní však a netrpělivý očekával Martu odpoledne ve svém bytě. Přišla skoro v tutéž hodinu jako tehdy v říjnu, kdy ji sem po prvé pozval. Když jí pospíšil vslíř, aby ji přivítal, všiml si nápadně bledé její

tváře a zřejmého rozrušení. Skoro by ji byl ani nepoznal. Nebyla již ve smutku, ale v temně modrých, hedvábných šatech a v moderním, slaměném kloboučku, s velikým pštrosím perem a závojem. Stiskla mu plaše ruku a beze slova dala se uvést do jeho pokoje. Stanuli tu tvář v tvář, rozechvěni, zmateni, s široce rozevřenými očima, jako by si chtěli navzájem vyčísti z nich dojem, jaký způsobilo nové jejich setkání.

Rozpačitě řekla:

„Zlobíte se asi, že jsem přijela...“

„Proč? Byl to skvostný nápad, nejkrásnější důkaz, že jste nezapomněla...“ odpověděl Zeman a pásl se na jejich rozpacích.

Pohlédla na něho dlouze a zkomnavě, jako by odhadovala význam pronesených slov.

„Nevěřil jsem svým očím, když jsem dnes ráno četl váš telegram. Nemohla jste mi způsobiti větší radosti. Těším se na vše, co mi povíte. Opravdu, připadá mi to, jako bych vás neviděl, bůh ví, kolik let. Ale odložte přece...“

Vzal jí deštník i koženou kabelku a položil obě na piano.

„Nechci vás dlouho zdržovati, ba nemohu ani,“ řekla odhrnujíc svůj závoj až k okraji kloboučku a svlékajíc rukavice.

„Což jste tak zpyšněla?“ zasmál se Vilém.

Usedla tedy na divan, stále ještě neklidná a jakoby ndýchána.

„Jedu večer zase domů...“

„Ještě dnes?“

„Ano.“

Ticho.

Vilém všiml si bedlivěji jejího obličejce, poněkud znaveného sice, ale jemnější a průhlednější pleti, nežli kdy jindy, delikátnějších, něžnějších rysů i jejích očí, jichž pomněnková modř jako by ztemněla a sesmutněla. Zdála se mu dnes mnohem, mnohem vábnější a také barva šatů, ušitých s vybraným vkusem, jí nesmírně slušela. Usedl proti ní a prohlížel si ji dlouho, mlčky a dychtivě, zatím co v jeho mysli stácel se vír nejrůznějších dojmů a pocitů.

„A smím se vás optati, jak se vám vlastně vedlo po celou tu dobu, co jsme se neviděli?“ navazoval jaksi rozmluvu.

Svěsila malomocně hlavu a trpce se usmála.

Jednotvárný, rychlý tikot empirových hodin na nízké knihovně ozval se teď hlasitěji, jako by chtěl nahraditi aspoň nějak její odpověď. Teprve po chvíli vzhledla k němu, němě a vyčítavě.

„Nedala jste ničeho o sobě vědět. Ci jste se hněvala? Nepamatuji se, že bych vám byl chtěl nějak ublížit. Ale jsou chvíle v životě, které se nám zdají strašlivě vážnými, třebaže se snažily být těmi nejrozkošnějšími a přiblížily se jen, aby nám poskytly trochu šťastného opojení, tak vzácného v šedivé té motanici našeho slzavého údolí...“

Marta zadívala se stranou a její bílé prsty nervosně poškubávaly na svlečených rukavicích.

„Snad jste mi dosud ani neodpustila domnělý můj hřích. Bože můj, jsem opravdu ve vašich očích takovým zločincem?“

Zahryzla se do rtů, jako by chtěla zachytiti slova, která se jí náhle zachvěla na tenkých rtech, a zahleděvši se upřeně na něj, řekla tiše a poněkud nedůtklivě:

„Trpěla jsem mnoho — to je vše...“

Vilém se pousmál.

„Ach, vycitňujete, milostivá paní, vše tak strašlivě tragicky, jako byste opravdu nerozuměla životu. Odpusťte, ale nevěřím vám. Je pravda, dopřáli jsme si trochu silnějšího vína, po němž se hlava obyčejně zamotává — ale co škodí! Myslím, že by bylo dnes mnohem vhodnější, kdybychom klidně, přátelsky a vděčně vzpomněli všech těch krásných chvil našeho

opojení a dopověděli si třeba, čeho jsme se tenkrát neodvážili, či co v okamžicích vášně zůstali jsme si dlužni... Hledte, jsme dnes mnohem rozumnější, zdá se mi alespoň, že jsme dnes rozumnější..."

„Vzpomínati! Bože, jak krutá je každá vzpomínka! Bylo by lépe, kdybych mohla zapomenout..."

Její oči rozhlédly se těkavě a roztržitě kolem, trhly několikrát rychle víčky a zaleskly se v slzách.

Svědomy jím otřásl.

„Marto,“ řekl poučkud stisněně a sáhl po bílé, jemné ruce, spočívající na jejím klíně. „Marto, což je nutno, abychom se takto trýznili? Není možno, abychom se vesele zadívali zpět a rozhovořili se s radostnou lhostosťou o sladké naší závrati, tak krátké a tak božsky krásné...? Představte si, kdyby naše stáří pozůstávalo ze samých takových vzpomínek, jak šťastně by se to umíralo! A život je skoupý na podobná dobrodiní, věřte mi — —“

„Jen pro vás bylo snad vše pouhou závratí. Pamatujete se přece, co jsem vám tehdy napsala?..."

Přisedl k ní na divan, drže stále její měkkou, hřející a lehce se chvějící ruku ve své. A jeho rty zakmitl ironicky pošklebek.

„Jaká jste nenapravitelná! Opravdu. Vmýšlíte se stále do holesti a citů, kterých nikdy nebylo a není. Jste rozmazlené dítě, které se bojí o svoji hračku. Ostatně vždyť jste tehdy sama náhle zmizela a neodpověděla pak ani na můj list. Odsoudila jste mne a já se konečně smířil se svým osudem..."

„Nemohla jsem jinak. Soudila-li jsem, pak soudila jsem jen sebe samu. Ale ani to nespomohlo..." řekla Marta a propukla v tichý, usedavý vzlykot, pokryvši tvář oběma rukama. Pod štíhlými, krásnými prsty zachvíval se celý její obličej v křečovitém pláči. Slzy smáčely její ruce a řinuly se na rudé, těžce oddechující rty.

Seděl podle ní v zoufalém otupění všech smyslů, uvědomuje si toliko tlumený, usedavý její vzlykot a horečný tlukot svého srdce. A mrzel se, že není pojednou schopen jedině střízlivé myšlenky. Krev hula se mu k hlavě, rozpalovala čelo a bušila v skráních. Pohlédl na Martu a cítil jen, jak nesmírné kouzlo něčeho a svůdného jejího zjevu opřádá ho znovu nesmírnou touhou po její bytosti, jejích polibcích, po vášnivém jejím objetí. Představy a vzpomínky na onen večer, kdy ji sem uvedl a kdy stala se jeho, všechny ty dojmy příliš silné a divoké rozkoše i milostného jich zápasu při-

hlásily se svěže a prudce zaútočily na jeho nervy, berouce mu téměř rozum. Až se zhroutil jejich houževnatostí, zachvacující všechny jeho smysly. Byla to dravá vichřice touhy a žádosti. Ruce i kolena se mu roztrfásly v stupňující se horečce.

Naklonil se k její hlavě a zmalátněl ještě více vlahou vůní jemného parfumu, která mu zavála vstříc. Objal lehce její ramena a přivinul ji k sobě.

„Marto — —!“

Vzdychala dále na jeho rameni a stírala slzy šátkem, který jí nabídl. Tiskl ji k sobě, hladil její ruce i tváře, zatím co jeho myslí honily se myšlenky a slova, která mu nechtěla se rtů. Cítil teplý a měkký dotek jejího těla, vůni jejích vlasů i pleti... a náhle jako by jím mráz prochvěl. Jeho oči zavadily mimoděk o obraz Zdeňky, stojící na psacím stole. A v téže chvíli Marta objala jeho hlavu, přivinula se k němu a úzkostně zavzlykala:

„Vilème — jsem těhotná...“

Pustil její ruce a vytřeštěně zadíval se do bílého, zsinalého jejího obličejce. Její rty blábolily ještě cosi v zoufalé křeči a bolesti.

Vyprostil se z jejího objetí, povstal a dlouho chodil mlčky pokojem, vydechšen jejím přiznáním. Ruce mu zehladly a srdce cítil jako

v kleštích a v mozku zavířilo mu vše v zběsilém zmatku, v kruté bezradnosti a úzkosti.

Trvalo chvíli, nežli se vzpamatoval, nežli se nad ní, zhroutenou na divanu, zastavil a s cynickým poněkud úsměvem řekl:

„Nu — co dělat?! Stalo se, stalo — buďte nebezpečna, že dostojím všem svým povinnostem. Hůře je ovšem pro vás... Ale snad byste mohla zůstat po nějaký čas v Praze? Nemusíte se ničeho obávat, zaplatím vše, čeho budete zapotřebí... Mám venku cludé, vzdálené příbuzné, ti se jistě o dítě postarají — —“

Zvedla se prudce a stánu před ním se široce rozevřenýma očima, s křečovitě semknutými rty a v jejím pohledu byl nejen šílený úděs, smutek a zoufalství, ale i náhle vzplanulá hluboká nenávisť.

„Jaký jste podlý! Jak strašlivě, nízce podlý...“

Přecházel znovu pokojem v nevýslovné trýzni všech svých myšlenek.

„Uznáte přece, že nám nic jiného nezbyvá... leč že byste si snad dítě chtěla ponechat. Ale o tom přece směl jsem pochybovat.“

Cítil, že mluví hrubě a nešetrně, sám zhroutil se svých slov, ale nedovedl si pomoci.

„Očekávala jsem od vás tuto urážku. Ano, přiznávám se, nepředstavovala jsem si to ji-

nak. Jste tak zbabělý, že se chvějete jen o své jméno a čest... Ale zbytečně se mučíte, dovedla jsem být silnější vás — —“

Neodpovídal. Usedl do široké lenošky a bledý, se staženým obočím, zahleděl se tupě k zemi.

Marta pokračovala a její zjitřená bolest jako by jí dodávala odvahy učinit ho jen tím bídnějším a ubožejším.

„Rozhodla jsem se, že musíte zvědět vše — jen proto jsem přišla. Byl to poslední zbytek lásky, poslední záchvěv vroucích a čistých mých citů, jakých jste nebyl nikdy hoden. Musila jsem vám říci, že vaše dítě bude mít otce... Vdám se.“

Zeman zvedl hlavu. Chtěl cosi vzkřiknouti, namítnouti, ale horečka zalomcovala jeho tělem a zkrivila jen jeho rty k posupnému úšklebku. Pak uviděl Martu v nových slzách, skleslou a zničenou, zápasící marně se svou uštvanou hrdostí ženy a milenky, a lítost se v něm ozvala, palčivá, celé jeho nitro rozdírající lítost...

Marta, opřená lokty o piano, hlavu v dlaních, stenala a vzlykala tiše v křečovitém pláči.

Přistoupil k ní, ale nenalézal jediného slova, kterým by dovedl uleviti její bolesti. Vkruté bezradnosti sklonil se k ní, pokoušeje se se-

jmouti jí ruce s obličejem a blábole při tom nesouvislá slova nesmírného rozechvění...

„Marto — slyšíte — hleďte, buďte rozumná, zařídím vše, postarám se o vše — nikdo se o ničem nedoví... Pochopte přece, že mám nejlepší vůli —“

Odvrátila se od něho, dotčena znovu a nehlouběji ve svých citech.

„Což myslíte, že by to stačilo mé lásce, mé cti i mému svědomí? Jak jste šlechetný!“

„Nechci, abyste byla nešťastná —“

„Ach, pohřbila jsem již dávno všechny illuse o možném štěstí... Znáám již jen vděčnost a tu zaslouží ten, kterému jsem se svěčila se svým zornalstvím a který mi nabídl šlechetně ruku — řídící učitel Toman... Příští týden stanu se jeho ženou... Nemiluji ho — ale je to jistě jediný člověk v celém mém životě, který mne má opravdově rád, který mne již dlouho, tajně zbožňoval, aniž jsem měla o tom tušení... Nevím, co by se bylo bývalo stalo, kdyby jeho nebylo — —“

Stál před ní zdrcen, neodvažuje se na ni pohlédnouti. Pronikavá, ostrá bolest projela mu hrudí, sevřela jeho hrdlo. Marta objevila se mu v té chvíli tak silnou, tak odhodlanou nésti poctivě veliké své hoře a zklamání, všechnu zodpovědnou tíhu zhrzené své lásky, že

se chvěl studem a hořkostí nad krutým svým proviněním vůči celému jejímu životu, tiché a něžné její bytosti, kterou nedovedl oceniti, ani pochopiti.

Když shrnula opět závoj a brala své věci, aby se připravila k odchodu, klesl před ní na kolena, uchopil ji za ruku a vzhlédl k ní dlouze a prosebně:

„Marto, můžete mi odpustiti?“

Třásla se pohnutím a její oči, zalité slzami, přivřely se, aby raději již neviděly nic z toho, co jí tu kolem kdysi bylo tak drahé a nezapomenutelné. Pak rychle a v nevýslovném vzrušení vyprostila se z jeho rukou a odešla.

Zeman viděl jen, jak se na prahu ještě zastavila, obrátila k němu a slyšel, jak zašeptala tiše a vroneně:

„Buďte šťasten!“

estě téhož večera přinesl známý posluha z nároží Ferdinandovy třídy Zemanovi list. Byl psán spěšně, tužkou a byl od Zdenky. Zeman četl:

„Můj milý, co vás to napadlo? Je to pravda? Vy a být po uši zamilován do mé malíčkosti? Vždyť to všechno dobře ani nezasloužím. Vidíte, vidíte, kam až jsme zašli v té naší pohádce!.. Není-li to k smíchu? Ó, jak bych zradili jsme jeden druhého. Chcete, abych byla Vaší ženou. Věřím, musím věřit, že mne máte rád, ale považte, můj milý, jsem tak mladá, tak mladá, že mi teprve osmnáct let a nic jsem ještě neužila a Vy víte nejlépe, co je ve mně dosud nevybouřených žádostí i dravých tužeb. Jak bych se s tím vším pojednou měla státi vážnou, počestnou paničkou?! Vždyť to ani není možno! Co všechno vy jste již prodělal, kolik srdcí pobláznil, pamatují se, co vše jste

mi navypravoval krásného o svých dobrodružstvích, a já nic, pranic ještě nezažila... Jděte, až je mi z toho smutno a horko, pomyslí-li, že bych se již od zítřka nesměla volně, vesele a svobodně ani světem rozhlédnout. A zdá se mi, jako by právě od včerejška svět rozvil se před mýma očima v plné své krásě, jako by volal, kynul a hlásil se ke mně sladkými svými sliby zázračného opojení. Právě teď, teď měla bych jen oči přivířiti a nic z toho nevidět, nechápat a nesměti si vzít, po čem jsem se tolik natoužila? Ne, to ani sám nemůžete chtít! Chápu Vás, jste vážný, svých cílů vědomý muž, toužíte po uklidnění pro svou práci, pro své snahy, ale což bych Vám to vše mohla dáti nyní, nyní jaká jsem? A klamati Vás? Toho byste snad přece nezasloužil! Hledte, nevzdávám se Vaší lásky, ani touhy, abych se stala Vaší ženou, ale popřejte mi času. Chci se ještě trochu opojiti životem, jeho krásami, barvami a vůněmi, nasytiti jeho vášnivými radostmi a rozmary, uzrát v omamném jeho dechu — a snad se pak sama přihlásím. Dovedete mne mít tak dlouho rád? Do té doby mějte se dobře, buďte zdrav a vzpomínejte na svou upřímnou Zdeňku.“

Dlouho s široce rozevřenýma, ztrnulýma očima díval se Zeman na Zdeňčin list a v jeho

prsou vyvřely teprve nyní všechny utajené a nastřádané dnes bolesti s drtivou, zoufalou trýzní. Pochopil, že vše je zmařeno a skončeno, a slova Zdeňčina páčila ho v mozku jako příliš krutý a drsný výsměch i potupa všeho, čím odvážil se vzpláti nejvroucněji a nejpoctivěji. Připadal si náhle jako jeden z nejvíce ožebračených, kterému odepřena byla i poslední útěcha almužny. Cítil, že dnešní večer znamená největší pokoreni i zklamání celého jeho života, příkrý rozvrat všech jeho ilusí. Rvalo, lámalo, vychládalo i všednělo v něm vše až k hnusu... Jak nicotná, marná, planá a smutná byla teď všechna sláva dobrodružného jeho mládí, milostných jeho úspěchů a hříček! Proklínal každý ten okamžik, který mu nedovedl zachrániti ani kus tichého vlastního štěstí, k němuž osoboval si právo i ten nejprostší člověk. A jeho srdce krvácelo...

Na několik kusů roztrhal vztekle Zdeňčin list a vhodil do kamen. Vzдор krutý, neústupný a nesmiřitelný naplnil jeho duši. Ale hned v následujícím okamžiku seslábl znovu nesmiřnou mukou výčitek. Přecházel pokojem, z kouta do kouta, potácej se mdlobou z přílišného utrpení, zmítaje sebou v prudké a vysilující křeči, jako smrtelně raněné zvíře... Posléz vyběhl do ulic v pustém a bolestném roz-

rušení všech smyslů, citě, že se zadusí žalem a úzkostí, zšílí vtíravou blízkostí všech věcí, které jako by mu chtěly vytrvale připomínati vše, co navždy ztratil.

V chorobné stupňovaném podráždění toulal se ulicemi, zašel až za město, do širých poli, kde bylo ticho, modravý soumrak večera a kde nad hlavou zakmitlo mu několik jiskřivých hvězd. Bloudil noci, kolem ztichlých stavení, nevládných zdí a zahrad, stopených do hlubokých, černých, ustrašujících stínů, zachlázal stále dále, šťvaný nevýslovným hořem a zoufalostí, necítě než zuřivou bolest svého srdce a tíhu mučivých vzpomínek — — —

Tak zmizel Vilém Zeman z Prahy.

Mluvílo se tehdy i v novinách psalo mnoho o tom, že prchl do Ameriky, že ocitl se v náhlé finanční tísni, na pokraji obchodního úpadku. Ale nic z toho nebylo pravda. Zmizel — O jeho totožnosti nedalo se mnoho s určitostí zjistiti ani při mrtvole, kterou po delším čase valně již zetlelou vylovili z řeky kdesi za Prahou...

OD TĚHOŽ AUTORA:

ČERNÉ LILIE.

ČTYŘI POVÍDKY O LÁSKÁCH. 1902.

PAVOUCI.

BLUZNIVÉ A BLÁZNIVÉ CHVÍLE. 1903.

MIMOCHODEM.

HRST FEJLLETÓNŮ 1905.

HANA KVAPILOVÁ.

ŽIVOTOPISTIÁ STUDIE. 1906.

LABYRINT LÁSKY.

DROBNÁ PROSA. 1910.

MARIE RYŠAVÁ.

KUS ČESKÉ DIVADELNÍ HISTOPIE. 1911.

ELDORADO.

HIRA O JEDNOM DĚJSTVÍ. 1913.

